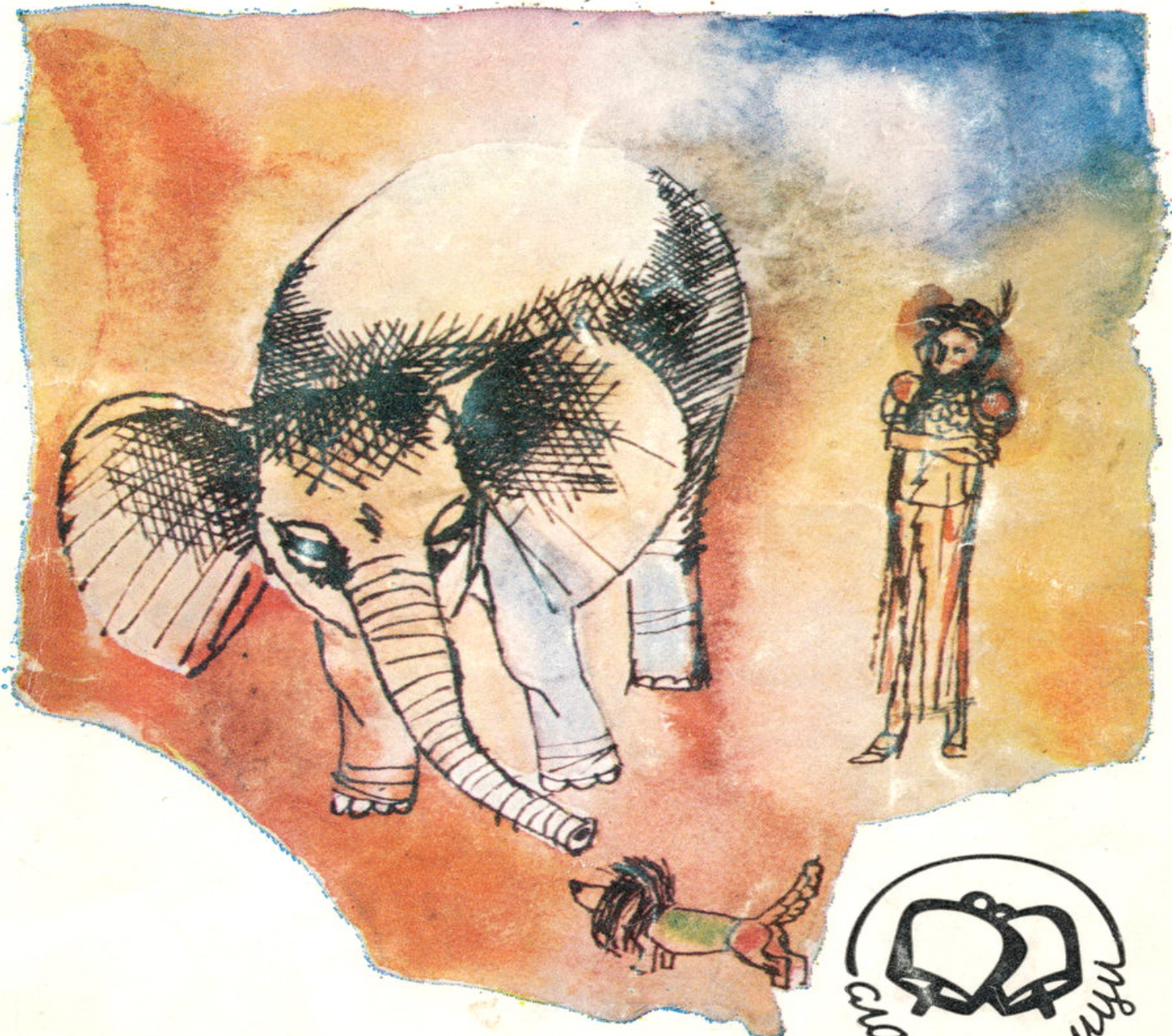

Здравко Сребров

Шриказки

ИЗДАТЕЛСТВО ОТЕЧЕСТВО

ЗДРАВКО СРЕБРОВ ПРИКАЗКИ

chitanka.info

СЪРНАТА НА ХУДОЖНИКА И ТРИТЕ ЛУНИ

На бюфета, в дъното на стаята, срещу широките прозорци, стоеше сърничката. Сив-зеленикав мъх се свличаше по шията и по коремчето ѝ. Зад нея висеше на стената голяма картина с хризантеми, а пред нея бе поставена позлатена глинена ваза.

Във вазата имаше цветя... Картината бе нарисувана от художника.

На другия край на бюфета в кристален съд се червенееха ябълки. На стената бе закачена лампа от ковано желязо с розов абажур като шапката на персийския шах.

Когато лампата светваше с електрическа светлина, ябълките ставаха по-червени и блестяха, а сивият зеленикав мъх на сърничката ставаше златен. Тогава сърничката оперваше уши, извиваше грациозно шията си и гледаше към потъмнелите прозорци. Тънките ѝ крачета потреперваха от нетърпение — всеки миг тя бе готова да подскочи от бюфета и да изчезне навън. Кожата ѝ с позлатен мъх на шията и на коремчето също потреперваше, а белите огледалца отстрани, до опашката ѝ, ставаха по-големи.

— Къде е гората? — питаше сърничката и гледаше към потъмнелите прозорци. — И защо луната не е една, а има три луни?

Сърничката беше виждала само една луна и много звезди, едри като лешничета, само че не зелени, а златни, и други по-дребни като диви ягодки — и те бяха златни, и още по-дребни, като просени зрънца, разпилени по Млечния път.

А над голямата гора, която стигаше чак до Черни връх и вечер ставаше тъмна и страшна, изгряваше луната. Тогава върховете на дърветата се посребряваха. Светлината проникваше и по-навътре, посребряваха се жълдите, малините, ягодите и гората не беше вече страшна, а украсена със звезди.

Тук, в стаята на художника, имаше всичко, но нямаше гора.

— Къде е гората? — питаше пак сърничката и гледаше към потъмнелите прозорци. — И защо луната не е една, а има три луни?

Най-после момиченцето, което седеше до радиото и слушаше приказката за вожда на индианците Синята брада и за Бялото момиче със златните обички и сините безценни камъчета, не се стърпя и се обади:

— Това не са три луни. Това е полилеят с трите абажура. Ух, каква си ми глупава и все за гората питаш! Толкова ли ти се ще да отидеш в гората? Я виж сега навън какъв сняг вали, в гората има вълци, големи и страшни, с настръхнала козина на гърба. Вълците ще те изядат. Четох в една книжка, че те обичат месо от сърни. А в гората все трябва да се оглеждаш на всички страни — лошо е. Тя цялата е затрупана със сняг и от клонките ѝ висят шушулки. Сега там е студено. Стой си на бюфета. Като свърши приказката за индианския вожд и за бялото момиче, ще ти донеса храна. Тук в стаята е топло и няма вълци.

— Къде е гората? — питаше сърничката и гледаше към потъмнелите прозорци. — И защо луната не е една, а има три луни?...

Сърничката се беше родила в планината, в голямата стара гора, която стигаше до Черни връх. Тя обичаше гората. Там имаше всичко — и зелени листа през лятото, и трева, и боровинки, и много, много вода от потоците, които слизаха покрай мъховете и къпините. Сърничката обичаше да пие вода направо от изворите. В тях играеха сребърни рибки. Долу, в облите камъни на морените, растеше здравец и цялата гора миришеше на хубаво. В клоните на дърветата пееха птички: сини, с жълто по шийките, черни, с червени човчици и бели коремчета, шарени, с качулчици и разперени опашки. В края на гората чукаше кълвачът, а дълбоко гугукаха гривяци. Имаше пчели и калинки, водни кончета над рекичките и зайчета с дълги уши и къси опашки.

А горе, над стръмните скали, живееше дивият козел — до облаците, под самите звезди.

Гората беше родината на сърничката. Тя я обичаше и тъгуваше за нея.

— Къде е гората? — питаше сърничката. — И защо луната не е една, а има три луни?

Но момиченцето вече не я слушаше. Приказката за вожда на индианците Синята брада и за Бялото момиче, което имаше златни обички и сини безценни камъчета, приближаваше към края си.

А както винаги, краят на приказката беше най-интересен.

Тогава на сърничката ѝ се пощя да изблее и да подскочи от бюфета навън. Тръпки минаваха по кожата на шията и на коремчето ѝ и очите ѝ се напълниха с влага. Но не можеше да мръдне наникъде. Тя не беше истинска сърничка, а направена от бронз! Мъхът по шията и коремчето се бе наслагал от времето, а краката ѝ бяха запоени на желязна плочка.

Художникът, който бе нарисувал голямата картина с хризантемите, бе поставил сърничката на бюфета, да му напомня за гората... И той се бе родил в планината, до голямата стара гора, която стигаше до Черни връх, и често тъгуваше за нея.

— Къде е гората? — питаше и той като сърничката, като гледаше вечер към потъмнелите прозорци. — И защо тук луните са три, а не една?...

Той по̀ би искал луната да бъде една, но истинска. И да изгрява над върхарите на старата гора, в планината, под Черни връх, където беше се родил.

Но това бе толкова отдавна, че той беше забравил пътя към нея.

Момиченцето, което слушаше приказката от радиото за вожда на индианците и за бялото момиче, се казваше Здравка. То бе голямата внучка на художника. Щом свърши приказката, то се облече в антрето, обу се, сложи ръкавичките си и изтича на улицата. Там бяха излезли другарките му — цяла бригада, гласовете им се чуваха навън. Те почистваха снега по плочите, замеряха се с топки и се гласяха да правят снежен човек.

А сърничката на бюфета, в дъното на стаята срещу широките прозорци, остана самичка. Не можеше да отива наникъде, защото крачетата ѝ бяха запоени на желязната плочка. Пък и нали тя беше от бронз!...

Може би ѝ стана мъчно. Погледна с насълзени очи към прозорците и вече не запита за нищо.

ВЕЛИКАНЪТ ВЯТЪР

В хладната пещера беше глухо и тъмно. От камъните ѝ сълзеше вода, а от дълбочината се източваше подземна река. Миришеше на влага и на застояла тиня. Но малкият пещерен гущер — протей — живееше добре в пещерата. Той беше сляп и можеше да не яде по цели седмици. Дремеше в локвичката до голямата канара, под която спеше Великанът вятър.

Великанът вятър отвори очите си, дълбоки като троянски паници, повдигна къделените си вежди и въздъхна сърдито. Малкият пещерен протей бързо изпълзя и се скри в скалната пукнатина. Над главата на Великана вятър излетя с писък хвъркато мишле — прилепчето. То се завъртя навън около стария дъб, но скоро се върна в тъмната пещера.

В гората се разсъмваше. Светлината отвън едва се процеждаше през дърветата, навлизаше бавно в пещерата — пепелява, сивосребърна, — попълзяваше по голямата канара, дето дремеше Великанът вятър. Подземната река залъкатуши, заблестя като лъскавия гръб на змия. Мишлето се закачи о каменния свод с острите си нокти дълбоко навътре и увисна с главата надолу като вехто чадърче... И то обичаше като малкия протей да живее на тъмно. Денем висеше в пещерата, а вечер излиташе в тъмната гора на лов за бръмбари и нощни пеперуди.

До прилепчето пропълзя протей. Той се боеше от светлината и от Великана вятър. Един път Великанът го издуха навън от пещерата — върху голямата скала. На светло и на сухо пещерният протей щеше да умре. Но за негово щастие завая пролетен дъжд и малкият протей допълзя до пещерата по дъждовната вадичка.

— Какво става навън? — попита протей прилепчето. — Накъде е тръгнал Великанът?

— Съмва се — отговори хвъркатото мишле — и става студено. Великанът вятър тръгва да събаря света.

— Светът като мене ли е голям? — запита протейт. — Един път Великанът и мен събори. Издуха ме от пещерата, но аз пропълзах и се върнах. Чак пък толкоз не е силен!

— О — възрази прилепчето, — светът е много, много по-голям от тебе! Какво си ти? Едно нищо и никакво червейче. А Великанът вятър е много силен. Канари събаря, поваля цяла гора — той е господарят на света.

Пещерният протей искаше да се усмихне, но не можеше...

— Господар?... А защо ми е на мен гората, нека я поваля.

— О, там има много храна — отговори прилепчето.

— Храна?... Аз мога да не ям — стига ми едно червейче на седмица. Добре съм, като лежа.

— Ти все лежиш, все лежиш и пълзиш — упрекна го прилепчето, — не знаеш да хвърчиш. Ако знаеше, щеше да видиш гората... и земята долу. Ох, колко е широко навън, пълно е с мухички през пролетта, през лятото — с комари, бръмбарчета, пеперуди!

— Ти си глупав!... Пролетта... Лятото... — пак се опита да се усмихне малкият протей. — Защо ми е? И да хвърчиш, и да пълзиш, все в пещерата ще се прибереш. А какво пък... — Но той внезапно млъкна и се сви в скалната пукнатина.

* * *

Великанът вятър въздъхна още по-сърдито и се измъкна от пещерата. Беше спал много, стар беше, хилядогодишен, боляха го кокалите от лежането и от влагата. Погледна гората. Тя му се видя грозна и чудна. Клоните на стария дъб бяха черни, шумата кафява, като опърлена от силен огън. Тревите — сухи и изпотъпкани. Само мъховете и лишеите се жълтееха по старите дънери, по едрите камънаци и жельдите се гушеха, окапали в ланската шума. Никъде не се виждаше ни червена ягодка, ни малина, ни синя трънка, ни дива круша.

Великанът чу: гората глухо въздишаше, ожъдняла за влага, уморена за сън. Добрите горски животни, бурените, тревите, буболечките чакаха бялата зимна покривка. Цялата гора, пълна с всякакви чудеса, събираше сили през зимата под снега.

— Хуууу — изръмжа Великанът вятър, — стара, овехтяла гора — такава аз не харесвам! — Погледна нагоре. Небето беше синьо и дълбоко като езеро. Но в него не летяха лястовици, не се стрелкаха мушици и бръмбари. Ставаше все по-студено. Зад един голям облак на изток слънцето се мъчеше да погледне над гората. Златото трептеше по наръбените му краища, но не топлеше. Облакът растеше като косматото чудовище и го затуляше.

Тогава Великанът се изправи пред глухата пещера, разпери ръце, отвори големите си очи, развя сивите си коси и задуха с най-студения си дъх:

— Фюууу-хууууу-хууу-ууу...

Цялата черна гора се залюля, замята, забуча. В доловете зашумяха листа, дигнаха се като птичета в небето. Мъховете затрепераха. Засвириха с тънки свирки сините скали от върховете. Заспалият таралеж, свит на кълбо до дънера на стария дъб, уплашено подаде муцуна, сви се от студ отново в бодлите си и се търкулна в дола. Катеричката, която се подаваше от хралупата на дъба, усети ледения дъх на вятъра и се скри в дупката си. Два големи черни орела се издигнаха до тъмния облак. Разпериха широко-широко крилете си, направиха голям кръг по небето и поведоха облака над почернялата гора.

— Фюууу-фюууу — духаше Великанът вятър. Брадата му се мяташе като бяла гръста, заплиташе се в шипките и глогините, омотаваше се в стеблата на високите буки, смяташе сухия лишей по голямата канара, потапяше се в сребърните води на ручея.

Тогава от черния облак, който затуляше слънцето и покри гората, започна да вали сняг. Като бели пеперуди полетяха снежинките, пръснаха се над гората по каменните върхове, навлязоха в доловете, боричкаха се една друга, носеха се на север, на юг, на изток, на запад, падаха по кафявата и почерняла гора.

— Фюууу-фюуууу-фюууу-фюуууу-хууу-у-ууу — духаше разперен над канарата, разсърден и зъл Великанът вятър.

Облакът вече покриваше цялото синьо небе. Орлите бягаха напред към потъмнялата земя — долу, където димяха заводи, белееха се нови градове и се ширеха кооперативни стопанства с дълги постройки, покрити с червени керемиди... Подир орлите летяха, въртяха се, играеха бели-бели снежинки. Засипваха отгоре, отстрани,

отляво, отдясно старата гора, затрупваха с преспи доловете, скалите, полянките.

Проточиха се по вейките, по клоните, по дънерите брадати мъхове — от чисто сребро. Дърветата се залюляха като бели гемии. Под тях, дето растяха къпините и глогът, се изгърбиха с посребрена козина северни мечки, лисици, белки. Стана светло като в празник!

Старата баба Костенурка, заровена в горската шума на топло, заспа, свита в костената си черупка, под малкия снежен калпак. Заспа в дупката си, затлъстял от жълъди, и косматият мързелив язовец. Само едрият мъжкар — вълкът — стоеше на ниския рид под гората с наострени уши, загледан надолу в дима на комините, и вятърът рошеше гъстата козина на врата му. А вълчицата, завряна в коренището на бука — гладна и жадна, — ближеше със зачервен език нежния сняг, който се лепеше по посталия ѝ корем.

— Аууу — зави изведнъж мъжкарят вълк, подвил опашка и дигнал влажна муцуна към голямата канара, където беше застанал Великанът вятър. По гърба му се трупаше сняг. Той се разтърси, след туй се смъкна със скокове по нанадолницето към побелелия сеченак — там, под меката шума, се гушеше сега семейството на стария заек...

* * *

Снежинките падаха по главата, по раменете, по брадата на Великана вятър! Скоро той заприлича на бял оснежен дъб. Мяташе ръце като клони над голямата канара, дигаше къделените си вежди, кокореше очите си — най-после му се доспа. Нежното шумолене на снежинките в дъбовата шума го приспиваше, бялата снежна гора го омая...

Тогава Великанът вятър раззина огромната си уста, в която се вмъкваша хиляди ледени пеперуди, прозина се сънливо и бавно се скри в глухата пещера — беше си свършил работата!

Малкият пещерен протей обърна към него сляпото си око и се сви на кълбо в пукнатината. Хвъркатото мишле се откъсна от свода, прехвъркна над главата му навън към дъба, но се уплаши от снега. Върна се и пак увисна в пещерата с главата надолу. Тогава протейт отново допълзя до него и го запита:

— Какво стана навън, какво направи Великанът вятър?

— Стана хубаво, светло и по цялата гора бяло, но мене ми боде в очите и няма нищо за ядене, студено ми е и ми се спи. А долу, дето димят комините — там живеят хората, — сега е голям празник. По елхиците бляскат огънчета като светулки, не, като звезди — вижда се отдалече!... И хората пеят... Това направи Великанът вятър. Ох, той е страшно силен! Всичко се промени, стана ново — не може да се познае.

— Чакай и аз да видя — каза протейт, допълзя до края на пещерата и взря слепите си очи навън, към бялата гора. Но той чу воя на вълка и уплашено се дръпна в пещерата.

— Какви глупости! Променило се!... Светло и бяло!... За какво ми е? — обърна се той към прилепчето. — И с какво е пък толкоз силен Великанът вятър? Издуха ме на канарата, а аз пак допълзях... Нищо хубаво няма — каза доволен протейт. — По-добре ми е на тъмно в пещерата... А пък ти — рече да се усмихне малкият протей — какъв си смешен: пеят!... — И той запълзя отново, но като си спомни воя на вълка, сви се неспокоен във влажната гънка на канарата.

„Нали е сляп — помисли, като заспиваше надолу с главата, хвъркатото мишле, — какво ще види!... И не хвърчи...“

* * *

Великанът вятър легна отново под голямата канара и се усмихваше — беше доволен!... Снегът спря да вали. Стана тихо в гората... Сега вече гората му харесваше — светла, бяла и чиста като невеста, накичена с бели венци, нагиздена с бяла булчинска дреха.

А от хралупата на стария дъб насреща току изскочи пак катеричката. Тя помириса снега, метна кафявата си мъхната опашка, покатери се до оснежения върхар на дъба и се загледа в долината, където димяха комините, където живееха хората.

В бялата млечна далечина избухваха червени, жълти, сини огньовете, пръскаха се на ярки звезди — високо, високо в помътненото небе.

„Не е, не е от комините!“ — мислеше зарадвана катеричката...

А в тихата гора, в снежните ѝ клонки, потрепваха златни искрици, по белите върхове на планината припламваше зарево.

Катеричката се свлече стремглаво до хралупата — беше премръзнала! По стъпките ѝ се събаряше на бели облаци разсипаният сняг. Свря се до порасналите си катеричета, погали ги по муцунките и им даде по един лешник и по едно орехче.

— Честита ви бяла зима, мои мамини мъничета — каза майката на децата си, като се свиваше на топло в хралупата. — Честита Нова година!

ПРИКАЗКА ЗА ХРАБРИЯ ХИП-ХОП И ЗА ДОБРОДУШНИЯ СЛОН

Това се случи в един много голям град. В него всичко беше голямо — къщите, дърветата, улиците. Но както е навсякъде, където има много големи неща, там има и малки. И в гората е тъй, и в града е същото...

Такова малко нещо беше и кученцето Хип-хоп.

Ако в приказките на наш известен писател може да има царска дъщеря с име Вей-хай-вей, защо да няма и кученце с име Хип-хоп?...

В този град с големи къщи, дървета, улици живееха и големи хора. Те не бяха големи по ръст, както може да си помисли някой — с глава, ръце, крака на великани, но бяха големи по слава и богатства. Като царете от ония времена, когато е живяла на земята и царската дъщеря Вей-хай-вей. А може би и по-големи от тях...

Кученцето Хип-хоп живееше на къса улица в богатски квартал. Имаше и такива улици в големия град!... Улицата не само беше къса, но беше и крива. Но това не ѝ пречеше да се нарича „Пепеде“ — име, което много ѝ прилягаше.

На южния край на улицата, където слънцето грееше най-силно, се издигаше хубава къща като палат. Къщата беше с много стаи и много прозорци. Но в нея живееше сама богата жена с кученцето Хип-хоп.

Жената не обичаше децата, мразеше хората. Никъде не ходеше на гости, никого не приемаше в къщата си. Хип-хоп ѝ беше по-мил от всичко на света. Заедно с парите и скъпите накити, които тя криеше в старинно сандъче от седеф и сребро.

На ъгъла на къщата имаше цветарник с широки стъклени прозорци. Но в него нямаше цветя — жената не обичаше цветята, а в средата се переше с широките си листа стар фикус с брадясали корени, които излизаха от саксията му. Под сянката на фикуса се гушеше кучешка колибка от пластмаса на жълти и червени ивици. В нея спеше Хип-хоп.

Кученцето Хип-хоп беше дълго две педи от главата до опашката и една педя от земята до върха на главата си, без да се смятат ушите му.

Ушите не се смятаха, защото бяха широки и клепнали, а козината му се влачеше по земята. Тя беше бяла и къдрава, като копринена. Богатата жена го къпеше в банята всеки ден с топла вода и английски сапун „Сънлайт“, което значеше слънчева светлина. Много калъпи от този сапун тя беше скрила за цял живот заедно с други неща в сандъците и килерите си.

Хип-хоп също не обичаше хората и най-много мразеше децата. И цветята не обичаше — те не миришеха на мляко! Когато не спеше в колибката си, той подскачаше на задните си крачета, метеше с опашката си ту пред едното стъкло на цветарника, ту пред другото и лаеше, докато си изгубеше гласа.

Лаеше, защото на тази улица се събираха децата. Те бяха весели деца, играеха най-чудни игри, викаха и се смееха. Но Хип-хоп не можеше да търпи смеха им. Не можеше да търпи смеха на децата и господарката му.

Понякога тя крещеше през прозореца заедно с Хип-хоп.

— Да се махат от тук тия дяволи! В дън земя да идат! Ще ми изпотрошат прозорците. Ще отровят кученцето ми.

Децата се разбягваха и улицата оставаше пуста — без деца и без смях...

Жената тогава прегръщаше Хип-хоп, сипваше в гърлото му топло мляко с каймак — да не би да е отровено, или за да му се оправи гласът. Обличаше му къси панталонки и палтенце от синьо сукно със сърмени шевове и пискюлчета. Закачваше му сребърна верижка на мека огърличка от котешка кожа и го извеждаше на разходка в парка „Червеното кученце“.

В този град с големи къщи, големи дървета и улици имаше всякакви паркове: парк „Белите гълъби“, „Ангорската котка“, парк „Птицата какаду“, „Костенурката и водните жаби“, „Черният лебед“ и парк „Червеното кученце“.

В парка „Червеното кученце“ се разхождаха само жени с кучета. В него имаше воден басейн. В средата му, на гола скала, бе издялано от художник кученце от розов мрамор, което лочеше мляко от златна паничка. Паркът носеше името му.

В този голям град, както можеше да се помисли, през зимата валяха и големи снегове. Те затрупваха покривите на къщите, клоните на дърветата, улиците, тротоарите.

В града бяха докарали от далечни страни и слонове. Както е при всички слонове по света, ушите, хоботите и краката им бяха по слонски големи. Сама зъбите им бяха изсечени. Търговците на слонова кост ги бяха продали, защото са по-скъпи и от златото, и от среброто, че и от безценните камъни. В родината си, в джунглата, слоновете се бранеха с тях от тигрите и лъвовете, но тук, в големия град, не им служеха за нищо.

Слоновете бяха докарани да мият и чистят улиците на града. Това го бяха измислили богатите хора. Те се смятаха по-умни от бедните и каквото измисляха, това ставаше в големия град. А и слоновете бяха работливи, с добри сърца и за час-два измиваха целия град. Пък и работеха без заплата...

Денят, когато стана случката, беше топъл. Духаше мартенски вятър. На улица „Пепеде“ снегът се топеше, от покривите течеше снежна вода. Грееше слънце. Но в сенките до електрическите стълбове и около дърветата имаше нечисти купчини сняг.

Тогава пристигна на улицата големият слон Мариус. От шахтата на градския водопровод, която се пълнеше от дъжда и от снега, Мариус премести скарата, почна да смуче вода с хобота си и да полива улицата. Той измиташе снежните купчини, обливаше тротоарите. Понякога издигаше хобота си и събаряше шушулките от стрехите, които още не бяха се стопили докрай. За да не ударят децата! Но пазеше да не събори гнездата на гугутките.

За няколко само минути слонът Мариус поля и изми цялата улица, тротоарите, електрическите стълбове. Спокойно се обръщаше и разхождаше от единия ъгъл до другия. А врабчетата весело прехвъркваха над него и най-смелото от тях, то беше командирът им, кацна на темето му. Но Мариус не се разсърди. Той не го усети дори, нали кожата му беше дебела!...

Тогава на улицата дойдоха децата.

Децата бяха приятели на слона Мариус и често му даваха по някоя ябълка, която той изяждаше с голямо удоволствие, като шляпаше с ушите си.

— Мариус, Мариус! — викаха весело децата сега. — Мариус ще чисти и нашата улица.

А най-малкото момиченце, то беше Бистрето, му поднесе голяма ябълка „Пармена“. Не беше си отхапвало от нея, не беше я дори опитало.

Точно в този час Хип-хоп се връщаше от разходка с господарката си. Той беше горд, стъпваше предпазливо, за да не се изцапа. Нали беше облечен като малкия принц! Хип-хоп чу смеха на децата и се ядоса до немай-къде. Забрави, че е облечен като принц, дръпна се силно, изтегли верижката от ръцете на жената и с лай полетя по улицата.

Господарката му беше доволна:

— Моят Хип-хоп е храбро кученце — си каза тя. — Той ще прогони тези проклетни деца. Да се махат, ако щат в дън земя!...

Но изведнъж Хип-хоп видя насреща си слона Мариус.

Той не беше виждал слон на улицата, но беше свикнал с големи неща, с големи къщи, дървета, улици. Не се уплаши никак. Хвърли се към децата. Реши да ги прогони и, ако може, да скъса на някое чорапчето. Децата се разбягаха, на улицата остана само слонът.

Доволен от победата си, Хип-хоп се нахвърли с лай и върху Мариус. Може би в гнева си не му се видя толкова голям и силен. Слонът сякаш не го виждаше, ядеше ябълката си, леко поклащаше хобота си. Но Хип-хоп се оскърби ужасно от това невнимание. Беше научен да го забелязват, да се страхуват от него... Без много да му мисли, захапа една дебела гънчица от големия крак на слона.

Чак тогава слонът забеляза, че нещо се мотае из краката му и внимателно дигна крак, за да не стъпче кученцето. Но Хип-хоп помисли, че е уплашил големия слон и налетя с още по-голяма сила върху другия му крак. Мариус дигна и другия крак. Той вече се оттегляше, беше си свършил работата, но пак се погрижи да не стъпче разсърденото зверче.

— Кой знае какво му е дошло на ума на това кученце? — помисли добродушно той.

Но Хип-хоп не се отказа от битката. Налиташе, лаеше пресипнало, подскачаше ту към краката на слона, ту към опашката, ту към хобота му. Роса се пръскаше наоколо, въздухът се разтрепера...

Може би тогава слонът, без да се сърди, реши да се пошегува с храбрия Хип-хоп. А може би и да го понакаже за злия му нрав. Смукна спокойно с хобота си от водната шахта, леко го изви към кученцето.

Преди Хип-хоп да разбере каква беда го очаква, силна струя вода го обля от главата до опашката. Поде го като парцал, с който мият прозорците. Той се запремята, кой знае колко пъти по плочите, ослепен и оглушен от водата. И без да издаде звук, изхвъркна на тротоара в напречната улица с крачетата си нагоре.

Тогава слонът Мариус — може би му дожаля! — хвана внимателно кученцето Хип-хоп с хобота си, дигна го високо, тръсна го и го сложи на плочите, където втрещена го чакаше господарката му.

— Тичайте, хора! — развика се разгневената жена. — Този проклет слон, дебелак, удави милото ми кученце. Искаше да го убие!

Но на улицата нямаше хора. Слонът Мариус поклати весело хобота си, шляпна с уши, сякаш се смееше от сърце на шегата си и сложи скарата върху шахтата. После махна с хобот и към жената, може би да ѝ каже „довиждане“, и тръгна бавно към изхода на улицата. Там децата весело сменяха една игра с друга. Спря се до тях, искаше може би да им се порадва. Или да им разкаже какво се бе случила с Хип-хоп на кривата улица.

А храбрият Хип-хоп, с мокра и изцапана козина, с къси гащета и палтенце, които не приличаха сега на дрехите на малкия принц, с подвита опашка, като се спъваше във верижката и поскимтяваше от обида и жал, последва господарката си...

Но в голямата къща го очакваше топла баня с английски сапун „Сънлайт“ (което значеше слънчева светлина), и прясно мляко с каймак. Очакваше го и сладък сън на меко в колибката от пластмаса под стария фикус.

Така че всичко от случката на улицата в края завърши благополучно за кученцето Хип-хоп. Слонът Мариус си отиде доволен, а храбрият Хип-хоп остана здрав и читав... С това завършва и приказката.

ПРИКАЗКА ЗА НАЙ-МЛАДИЯ МЕСЕЦ

Всяка сутрин баба Яна будеше внучката си Бисерка с някаква приказка. Сега ѝ разказваше за най-младия месец...

Април беше най-младият месен на годината. Къде живееше той преди да слезе в Ниската долина, дето през пролетта се бият от сутрин до вечер кой да бъде пръв студеният и топлият вятър?

Къде живееше април? Никой точно не знаеше. Само баба Яна разказваше сутрин на внучката си Бисерка за Голямата планина. Там били палатите на единадесетте млади месеци и на по-старата им сестра Марта — със сребърното венче на челото.

Никой още не беше стигал до Голямата планина. Но когато идваше пролетта, върховете на Голямата планина заблестяваха отдалеч — зад девет гори и баири — с бяла светлина, по-светла от златото.

— Ако беше станала рано — говореше баба Яна на Бисерка, — преди да залезе Зорницата, и погледнеше на изток, отдето изгрива слънцето, щеше да видиш дванадесет чудеса.

Тия чудеса не бяха какви да е, дето можеш да ги срещнеш във всяка гора и планина. Но на Бисерка не ѝ беше до чудеса. Спеше ѝ се.

А чудесата бяха дванадесетте снежни палати в Голямата планина на единадесетте месеца и на по-старата им сестра Марта — със сребърното венче на челото.

Какви бяха палатите — знаеше ли някой? До Голямата планина не можеше да се отиде нито пеша, нито на кон. В полите ѝ растяха гъсти, гъсти гори — по-дивни от Дивата гора. Дърветата им бяха големи, високи — по-големи, по-високи от дърветата на Ниската долина. А долу растяха глогините и къпините, и сините трънки. Под тях пълзеше сама по-ланската шума старата баба Костенурка. Нея не можеха да я уплашат бодливите трънчета — много ѝ беше корава черупката! Промушваше се и черният смок надолу към пасбищата. Казват, че търсел да бозае мляко навечер от млада подойница — майка на теленцето с бяла звезда на челото, дето го откараха на пазара.

В Голямата планина на най-високата канара живееше от хиляда години и царският орел с орлицата си. Той имаше две глави. С едната гледаше на изток, откъдето изгряваше слънцето, с другата — на запад, където залязваше. Когато по земята имало царе, царският орел носел на главите си царска корона. Но сега орелът имаше на главите си две калпачета: едното от бял самур — по-бяло от снега, другото от чер астраган — по-черно от най-черната нощ. Като се издигнеше двуглавият орел над Голямата планина, сянката на крилете му покриваше Синьото езеро.

В езерото се въдеха златни рибки с червени перки и опашчици. Тия рибки не се ядяха!...

Когато идваше пролетта, преди да залезе Зорницата, над Голямата планина заблестяваха отдалеч високите кули от палатите на дванадесетте месеца — със злато и сребро и с безценни камъни по покривите: червени, зелени, сини.

От своя палат в Голямата планина излизаше и най-младият месец на годината — Април. Той носеше сребърна пръчица, накрая с две златни рогчета като чаталче. Децата си казваха: това е ластик, с него се бият врабчета!... Но пръчката на Април беше вълшебна. Още преди да залезе Зорницата, той слизаше в Ниската долина, дето през пролетта се биеха двата вятъра — студеният и топлият — кой да бъде пръв. С вълшебната пръчица Април докосваше пъпките на дърветата — те се разпукваха. Докосваше сините трънки, по тях цъфваха бели цветчета. Разпъпряше черния чернозем под къпините и глогините — там никнеше зелен-златен кукуряк. Разбутваше мравуняците. Чукаше по старите хралупи на дъба, където спяха зимен сън дивите горски пчели. Пчелите изскачаха из хралупите пчела след пчела, кацаха по белите цветчета на тръносливката. Събираха мед.

Април разбутваше и белите облаци зад Голямата планина, откъдето изгрываше слънцето. Синьото езеро се размразяваше. За златните рибки настъпваше най-веселото време. А царският орел се извиваше високо под облаците. От хиляда години той пръв посрещаше пролетта.

Като бели облаци долитаха ята от щъркели. Събуждаше се и косът в дъбовата гора. Калинките кацаха по зеления-златен кукуряк. Кукувицата закукваше в старата гора. Гугукаха гълъби. И баба Яна тръгваше покрай гората за млада коприва.

До всичко се докосваше вълшебната пръчица на Април. Събуждаше се цялата долина, в която се биеха от сутрин до вечер студеният и топлият вятър. Но Марта — със сребърното венче на челото — се беше прибрала в палата си в Голямата планина.

Топлият вятър бе надвил студения...

— То не е Април, а пъприл — казваше баба Яна на внучката си. — Най-младият месец на годината. Дето разпъпря цялата долина — и горичките, и ливадите. И белите облаци по небето... Дето докарва на щъркови криле най-хубавата девойка на света — Пролетта. Слязла

рано на ранина, босичка по студената роса, когато залязва Зорницата и зад Голямата планина още не е изгряло слънцето... И ти, Бисерче, спиш още под завивките най-сладкия сън — сутрешния — по-сладък от мед, по-хубав от приказките.

Но вече е време да се събудиш...

ДЖУДЖЕТО С ЦАРСКАТА БРАДА

Поискаха ми от „Славейче“ да напиша къс разказ за пролетта: за гората, за пъпките, които се пукат от влажния мартенски вятър. Аз гледах през прозореца — насреща, към моята топола и ореха под нея. По тях през пролетта и лятото гугукаха гълъби. Но сега гълъбите не кацах на тополата. Те стъпваха върху перваза на прозореца, поглеждаха ме с едно око. Струваше ми се, че казват:

— За пролет ли ще пише сега? В такава студена есен!...

Преди два дни върху потъмнелите клони на тополата уплашено се мятаха листенца от чисто злато на тънките си опашчици. Есенните ветрове — от запад, от север, от изток — свеждаха върхарите на ореха и на тополата. Едно по едно, по няколко в купчина есенните листа се откъсваха от клоните. Листец се завъртваше във въздуха, чудеше се: към небето или към земята да отлети.

Студена вихрушка бръскаше по улиците, по покривите. Покрай бордюрите се насипваше изръсено злато...

Това бе есента!

А тази сутрин върху оголените клони на тополата заблестя несънуван сребърен сняг. Покри целия град.

За каква пролет да пишеш в такава побеляла есен?!

И ето, хрумна ми да напиша горски разказ за... джуджето нали то е горско същество, — което поискало да има брада по-дълга и похубава от царската.

Разбира се, това е било по време, когато по земята имало царе и царете имали бради. А в гората живеели джуджетата. Брадите на царете били предълги, затова всеки цар си имал по двама слуги — царедворци, които се грижели за брадата му... Да я подстригват, да я решат, да я пазят, когато царят отивал в гората на лов.

Нали тогава и земята, и гората били царски...

Един път джуджето видяло — насън — брадата на царя. Поцяло му се да има царска брада. Дотогава джуджетата нямали бради. За какво ще им са? Те живеели в хралупите на дъбовете, на дивите

круши. Катерели се по клоните. В гората растели мъхове. Като във всяка гора. Те се свличали по големите скали, по грапавите дънери на старите буки от усойната им страна — на север.

Диви лози, поветици се оплитали в дърветата. В края на гората през април младите лески спущали хиляди копринени реси.

Реси спущал и столетният орех в дъното на гората, до голямата канара, където изтичало изворче с бяла вода. Най-чудната вода, каквато е имало на света.

Който пиел от нея — не остарявал!

Така през април, когато топлият вятър се спуснал по голямата канара, разпъприл мъховете, навлязъл навсякъде, в гората, почнало чудото:

Изгряло над гората с цялото си злато — по-златно от всичкото злато на света — пролетното слънце. Пъпките на дърветата се разпукнали. Полазила по храстите зеленина. Ресите на явора, на ореха, на трепетликата, на лешниците в края на гората се спуснали като котешки лапки. В гората тръгнали мравки — от мравуняка към стволите на дърветата. Заизкачвали се, заслизали. Невестулката запълзяла по корем към гнездата на птичките. Но гнездата били високо, или висели на малки торбички, постлани с мъх, с перца от птича перушина. Цялата гора оживяла.

В нея засвирил с малката си флейта черният кос. До изворчето с бялата вода запял мъжкият славей. Славейката мътела в гнездото си. Катеричката се прехвърляла от стария дъб на ореха, но орехи нямало. На лешника — но лешници нямало. На бука, на дъба — никъде нямало ни дъбов, ни буков желъд...

Прехвърлила се чак до боровата гора над голямата канара. Там растели смърчовите, белият и черният бор, елите.

По тях висели още шишарки.

Търсила храна и старата, измършавяла мечка, станала от зимния сън. Ровила с нокти в корените на сладката папрат. Разбутала мравуняците. Изтъпкала храстите в края на гората.

Цялата гора замирисала на кукуряк...

Тогава излязло джуджето от хралупата на големия дъб. То било дребно, голобrado. Нищо и никакво. Спало то през цялата зима и насън видяло в края на гората царската свита:

На алест кон върху сребърно седло, в ръцете с камшик от злато най-отпред препускал царят. До него на врани коне царските слуги пазели брадата му — да не се заплете в клоните на дърветата, в тръносливките.

— Такава брада, каквато видях — си казал сега джуджето, — ще ми прилича: царска!...

И както става в приказките и сънищата — щом си помислило и брадата почнала да никне, да расте... Никнала брадата на джуджето заедно с кукуряка, с мъховете, с тревата. Спускала се като ресите на ореха, на явора, на трепетликата, на лешниковите храсти. Развивала се като филизите на дивата лоза, на повета.

И станало чудо.

Днес — до пазвата му; утре — до гърдите; вдругиден — до пояс. След седмица — до колене. Докато накрая брадата му се спуснала до самата черноземна горска земя.

Повлякла се по земята, по-голяма, по-хубава от царската. Както е всичко по-голямо и по-хубаво от сънищата и в приказките.

Пораснала му царска брада на малкото джудже, но нали то нямало слуги!... А да имаш царска брада и да нямаш царски слуги да я подрязват, решат, пазят от храстите — от това по-голяма беда няма на този свят.

Почнала брадата да се развява от източния и от западния вятър. Заплитала се в лешниковите храсти, в тръносливките. Повличала се по мравуняците. Мравките запълзели по нея. Спъвало се джуджето на всяка крачка в брадата си. Падало, търкаляло се.

Един път се търкулнало до най-дълбокия дол. Там се свивали на кълба ежът и ежовото семейство. Събудили се те. Наежили бодлите си. Най-малкото ежче се уплашило:

— Олеле, змеят скочи в дола! Сега ще ни изяде... Има девет глави. От устата му излиза огън и пламък...

— Ще му видя аз сметката на този „змей“ — измърморил бащата еж. Сърдит бил, че джуджето го събудило от сън. — Бодете сега, кой където свари!

Заплела се брадата на джуджето в бодлите на ежовото семейство. Изпоболи го. Здравото място не останало по кожата му. Побягнало, но насреща му мечката.

Промушило се джуджето през напъпилия глог, на брадата му се закачила в трънчетата на глога. Мечката го доближила. Помирисала го:
— Нито е круша, нито скороуша — изръмжала тя. — На човек ми мирише.

Бутнала го с муцуна настрана и си продължила пътя в гората.

Измъкнало се нараненото джудже, ни живо, ни мъртво от страх, до кладенчето с бялата вода — под скалата. Заплакало.

— Защо ми е тази царска брада — окайвало се то. — Изпатих си, мир нямам по земята от нея...

— Брада царска — изкряскала неочаквано над него присмехулната сойка, — глава воденичарска!...

В това време долетели от юг на бяло ято щъркели. Ятото се спуснало над гората. Накацали щъркелите по стогодишния орех над изворчето — да починат. Един млад щъркел забелязал джуджето. Попитал:

— Жаба ли е това до изворчето? Яде ли се?

Старият щъркел, водачът на ятото, погледнал отвисоко, щракнал с клюн и отвърнал:

— Не, не е жаба — не се яде. Прилича на човек, само че е много мъничък, а пък с брада като на цар...

— Брада царска — глава воденичарска! — изкрещяла пак присмехулната сойка.

Щъркелът водач — нали бил най-стар и най-мъдър, а мъдрите птици имат добри сърца — разбрал защо плаче джуджето. Съжалил го. Спуснал се от ореха, приближил се до джуджето, отворил дългия си клюн като бръснарска ножица и — клъц, прерязал брадата му до пояса.

— Според главата и брадата — казал щъркелът.

Разперил криле и повел щъркеловото ято над гората към старите си гнезда. Там, където сега живеели хората, които отдавна изгонили царете от земята си и отдавна бръснели брадите си.

А в старата гора останало да носи брада само джуджето. Но вече до пояс. За спомен от царските времена. Но присмехулната сойка и сега не го оставяла на мира. Щом го забележела до изворчето с бялата вода, ще му изкрещи над главата:

— Брада царска — глава воденичарска!

От срам джуджето се скрило вдън гора. Цял ден да скиташ в гората, мъчно можеш да го намериш.

По-тежко му било, види се, сойката да се присмива над царската му брада, отколкото мечка да го среща в гората.

ПРОЛЕТЕН РУЧЕЙ

Ние сме за риба с Росето. На малко поточе, което слиза от Бели бряг. Поточето шуми под нас и нещо приказва, бълбука. С Росето разбираме езика му:

— Аз съм най-малката рекичка — говори то. — Казвам се пролетен ручей.

— Само това ли? — пита Росето. Тя е седнала на брега, под сянката на трепетликата. Ручейт — пее. Подмил е тревицата. Оголил е коренчетата на зеления репей.

— Това не е репей, а трънка! — поправя ме Росето. Тя стои над главата ми, когато пиша. Внимава да не сбъркам.

— Нищо. В приказката и тъй може!...

... Опръхналите крачета на Росето са издраскани от трънката. Затуй е запомнила името ѝ. Петите ѝ се докосват до хладната вода. А в ръката ѝ е пръчката на въдицата. Поточето слиза надолу, бълбука:

— Аз съм най-малката рекичка — говори то. — Казвам се пролетен ручей.

— Чух вече... — възразява Росето. — Е, може и да си пролетен ручей. Но днес е първият ден на лятото. Месец юни, двадесет и втори... Сега денят е най-голям, нощта — най-къса.

Росето обича да разговаря с всичко: с цветята, с калинките, с поточето. Тя казва:

— Е, всичко ми е ясно — ти си пролетен ручей. Но само това ли? Може да разкажеш отде си, какво си?... Все туй ми пееш отзарана: бълбук, бълбук. Защото отдолу, над коренчетата на трънката има подмолче. Водата клокочи в него. Има и ехо...

— Там се крие червеният рак — казвам аз. Росето ме хваща за ръката:

— Деди, аз ще разказвам по-нататък, ти само пиши.

— Добре, и тъй може. Нали е важно да стане приказката...

Росето ми „подказва“. Сега тя е писателката:

... Там се крие червеният рак... Ох, отде-накъде да е червен!...
Вярно — в подмола живее речният рак. Но той е тъмносив, каквато е тинята покрай брега. И малко кафяв по гърба — да не го познават рибките. Той ги хваща с щипките си. Но, ако си пъхнеш ръката в подмола — хоп!... Ще те защипе за палеца или за малкия пръст.

— Но ракът става червен — от гняв, а може и от страх, когато го сложиш да ври в котлето... — Усмива се деди. (Сега той разказва!):
— Ти го хващаш отгоре през щипките, да не може да щипе, измъкваш го из подмола. Коремчето и опашката — тя е като ветрилце! — се удря в гърдите му. Крачетата се свиват. Той пляска, върти очите си — те са черни и лъскави като... топлийки... С него е свършено! — Това казва деди...

А сега аз продължавам:

... Ние сме наклали огън на брега на поточето. На два бели камъка е сложено черно менче с вода. В него ще варим раци... Камъните са се опушили откъм огъня, а водата в менчето сме гребнали от поточето. Тя ври, кипи. Дига се пара. Деди нагази — измъкна рака от подмола. Той е разсърден или уплашен... Но това е голям рак! — има сто грама. Щипките му са разтворени. И със зъби. Мъчи се да ме ощице, но деди го цамбурна във врялата вода... Дожаля ми. Обръщам се настрана — де да знам, може и сълза да се покаже на очите ми. Децата ще ми се смеят: „Уж си рибарка, седнала си на брега, риба ловиш, а за рака ти домъчня!“

— Като няма риба и ракът е риба! — Това не съм го измислила аз. Деди го казва...

— Бълбук, бълбук — пее ми нещо поточето. То си знае своето: — „Аз съм най-малката рекичка — казвам се пролетен ручей“. А може би ми говори нещо за рачето...

— Дръж по-високо пръчката — казва ми деди — и не се върти като пумпал. Плашиш рибките... Ха, я ела да видиш червения рак. Забий пръчката на брега — тя, мрянката, сама ще налага въдицата.

Червеният рак!... Деди го е сложил на широко листо от репей. Вярно е — целият е червен: и гръбчето, и опашката, и щипките, чак и мустаците! А очите му са изскочили и побелели като... бисерни топчета.

— Щом хванеш най-голямата мряна, ще направим големия обед. Царския! То добре, че нося червени домати, сиренце и содена питка... — Това деди го казва, а поточето пак се обажда. Едно си знае:

— Бълбук, бълбук. Аз съм най-малката рекичка. Казвам се пролетен ручей.

Пак сядам на брега, хващам пръчката на въдицата. Сега мълча, да не изплаша голямата мряна. Мисля наум и говоря с поточето:

— Ти си най-малката рекичка — казваш се пролетен ручей. Само това ли?... Пролетен ручей? А бълбукаш и през лятото!... Най-сетне накрая чух какво искаше да ми каже поточето. То ми приказва:

... — Горе, високо, над Голямата канара, е бялата пряспа от сняг. Тя е бяла като белите облаци — по-бяла от тях. През пролетта канарата се затопля. Снегът се топи. Духат меки ветрове, припича пролетно слънце. Аз идвам оттам — от снежния извор под голямата канара. А

над мен шуми стара гора — горе се чернеят, белият бор, елата, смриката, боровинките. Оттам идвам — от снежната пряспа... Аз от бук. Буковата вода е най-сладка!... Още по-насам най-малката рекичка — казвам се пролетен ручей...

— Разбрах!... но чакай! — пръчката ми се навежда над поточето. Конецът се дърпа... Ох, деди, мряната ухапа въдицата!...

— Ха, хвана се! — това го казва деди. — Е, тегли сега...

Една сребърна рибка вече подскача на отгъпаната трева. Опашката ѝ се перка в репея. А червеният рак лежи на голямото листо и не мърда — хич не го е грижа за нищо.

— Един варен рак и една печена мрянка — това се вика царска трапеца! — засмива се деди. — Само лимон ни липсва... — Това той го казва. А пролетният ручей и той не мисли сега за нищо. Слиза надолу от Бели бряг. Бълбука покрай подмолите. Подмива тревичките. Коренчетата на трънката играят в сребърните му струи. Всичко си е все същото. Земята. Небето.

— Бълбук, бълбук — продължава да пее поточето. То си знае урока: — Аз съм най-малката рекичка. Чиста съм като сълза. Казвам се пролетен ручей...

За сълзата го казах аз. Нали ми беше домъчняло за рачето!... А рибката я пуснах в рекичката. Деди не ми се разсърди... С това завърши и нашата приказка.

СМЕШНИЯТ СЪН НА МОЯ БАОБАБ

Баобабът — най-голямото дърво в градината ми — се готвеше да заспи под шумоленето на листата си. Всичко бе нагласено за сън. На небето имаше звезди. Луната беше изгряла. Тя нито слизаше, нито се качваше. Светеше сама над гората. Едно бяло облаче приближи до нея. Искаше да я запита: защо свети? На кого свети? Но луната не беше се учила да приказва. Тя само светеше...

Светеше над хълма насреща, където беше гората. Върху асфалта на пътя. Светеше в прозорците на бялата вила. Ниско в рекичката — на гърба на един сом.

Но сомът виждаше ли се? Не, това беше мост...

Светеше в листата на белия бор. В цвета на жълтите рози. Червените бяха тъмни. Не се различаваше цветът от листата. Жълтите бяха като злато. А белите?

Те са слезли звезди в градината, дето зреят вишнапите.

Тогава Баобабът заспа.

Спяха и черешите му. Сега те бяха спокойни. Никой нямаше да ги изяде.

И зеленият бръмбар спеше в дупката си — в кората на старата ябълка. Същият, дето яде цвета на люляка, на розите, дюлевия цвят, нежните реси на лозата, ранните вишни, черешите.

Покрай тях — покрай черешите на Баобаба бръмчеше голям нощен бръмбар. Той какво ли яде? Трева? Или буболечки?...

— Тревопасно животно — помисли Баобабът, като го чу, преди да заспи. После си каза: — Не е животно, а бръмбар. Защото няма косми и опашка. Има криле!... Птица ли е? Не. Не е и птица. Няма пера и човка. Значи — това е бръмбар. А пък яде буболечки, като птичките.

След тия много умни мисли Баобабът заспа.

Какво засънува?

Ето това сега трябва да се разкаже.

Баобабът сънуваше, че се изкоренява. Така — тихо, незабелязан от никого... Измъкна той единия си корен от земята. Отръска го от пръстта. Бучките нападаха по лалетата. Те бяха прецъфтели. После измъкна и другия корен. Сега пък бучките зашумоляха в зелениката. Тя все цъфтеше със сини цветчета.

— А защо не й казват „сининика“, а зеленика? — помисли в съня си Баобабът. — Те, хората, все кръщават, все кръщават — цветя, дървета, птици, вода, звезди. Без да ги питат, искат ли имена, не искат ли. И ако искат, какви да са?...

На Баобабът му хареса да мисли и той продължи да си говори наум:

— Ето, мен са ме кръстили дива череша. Кой знае кога — преди хиляда години. Защо пък да съм дива? Стъблото ми е гладко. По него няма бодли, нито чепове. И листата ми са чисто зелени. А когато цъфтя? Целият съм бял. Като бял облак. Като морска пяна. Като сняг по върха Ком, когато месецът грее над него. Но не мириша на облак. Нито на сняг. Нито на пяна. Мириша на цъфнала череша. Затова пчелите събират от мене мед по цял кошер.

Докато си мислеше така, Баобабът измъкна още един голям корен. И продължи да си приказва:

— А черешите ми? Че те са по-сладки от всичко в градината — когато узреят! А моят приятел, стопанинът на градината (той е поет), ме кръсти Баобаб. Нищо. Нали аз съм най-голямото дърво в градината. Най-напред бях малък. После почнах да раста. Станах голям... Това е хубаво! Всичко виждам и никакъв вятър не може да ме превие. Як съм. Някога от стъблото ми са правили топове. А сега мога да живея и 100 и 200 години. Никой няма да ме отсече. И това е хубаво...

Той измъкна още два корена. Бучките падаха в зелениката. Шумолеше ли, или си шепнеше вече на глас?

— Баобаб? Но аз не разбирам чуждите думи. Родил съм се тук, на тая земя. Дрян, леска, череша, вишна, праскова, дюля, кайсия — това са все наши думи. Тия думи са в градината... Не са думи, а дървета като мен. И всички растат и раждат все вкусни плодове. Някои са по-малки, други — по-големи. Нищо. Нека всеки си е такъв, какъвто си е...

Но докато измъкваше корените си (насън) и отръскваше пръстта в зелениката, за толкова неща ли си помисли? — това може да каже

някой от вас.

То е, защото корените му бяха много. И надълбоко в земята. Не е лесно да ги извадиш до един!

Докато месецът се премести насред небето и облачето спря да го пита (защо се превърна в злато!), бучките пръст от корените му цял час падаха по лалетата, в зелениката, по белия крем (той не беше цъфнал още), в маргаритите... И най-после Баобабът тръгна.

Как вървеше?

Той стъпваше на пръсти. Никого да не събуди.

А накъде тръгна?

Накъде може да тръгне едно голямо и хубаво дърво? Към гората, на хълма.

Цял живот той я гледаше от градината. Израсна все по-висок. Да я вижда по-добре. Там имаше толкова хубави неща: големи дървета, храсти, коприва, малини. И кукувица кукаше през пролетта... И ето, изкорени се (насън) и тръгна!

Но лесно ли е да вървиш така и да не събудиш някого? И никого да не стъпчеш с краката си?

Най-напред Баобабът тръгна по голямата алея. Между розите и ябълките. И изведнъж той видя нещо мъничко, което лежеше на пътя му.

— Но това е паднало птиче!

Птичето биеше крилцата си в земния прах, но не можеше да се повдигне. Наскоро се беше излюпило. Баобабът надвеси едно клонче. Птичето изперперка. Стъпи на клончето. И той продължи пътя си с птичето, сгушено в шумата му. Сега трябваше и него да пази, да не го събори на земята...

Но алеята се свършваше, а вече отпред беше оградата от телена мрежа, опъната на колове. А долу лъщеше асфалтът.

— Тук трябва да се прекрачва — размисли умно Баобабът — с най-големите корени. И да се стъпи в канавката.

И като се вдигна високо на най-дебелите си корени, Баобабът прекрачи оградата и в следния миг беше вече до пътя.

Но тук трябваше да спре, преди да направи втората крачка. Нещо гърмеше откъм завоя.

— Автобус! — Той ги виждаше — леките и тежки коли, автобусите, мотопедите — и денем, и нощем, високо от градината, да

фучат по асфалта. А сега автобусът идваше право върху му. Ако направи втората крачка.

Баобабът спря до канавката и сякаш застана мирно с всичките си листа и корени.

— Пътуват и нощем! — си каза мъдро той. — Все пътуват, все пътуват. И никой не знае закъде и защо толкова бързат.

Автобусът беше голям, нов. Светеше целият. А през стъклата се виждаха пътниците.

— Та това са деца, а не спят! — учуди се той и се зарадва. От всичко на света обичаше най-много децата. И птичките. — Ако сега закрача по асфалтирания път, ще се изплашат ли те от такова дърво, което крачи като човека великан от най-страшните приказки?

Но Баобабът стоеше като на пост в канавката. Грейналият от светлини автобус изгърмя покрай клоните му. Децата пееха. Той чу гласовете им и видя от редицата към него да му махат весело детски ръце. Те го поздравяваха! А може би са забелязали да светва главицата на птичето, огряно от месеца...

— Не знаят, че и аз съм тръгнал на път — усмихна се доволен Баобабът. — Помислиха, че тук раста. А аз отивам в гората.

Докато довърши мисълта си, автобусът вече се губеше в завоите на планинския път.

— Сега вече трябва да прекрача аутострадата — реши Баобабът наум. Но да решиш и да направиш нещо не е все едно. Когато се наклони малко напред и повдигна единия си корен, току пред него профуча мотоциклет, а в светлината му бягаше заек. Бялата каска на пътника блесна като корона от сребърни люспи. Моторът бръсна шумата по ниските клони и изчезна като дух, потънал в Долната земя.

— Такива корони аз не събарям — усмихна се добродушно Баобабът и се накани да прекрачи пътя.

Но една черна котка изскочи от невиделица. Тя стъпваше леко по асфалта, сякаш пазеше лапките си да не се изцапат. Той видя очите ѝ да светват като два живи въглена. Може би котката забеляза птичето и се готвеше да се покатери на стъблото му. Дояло ѝ се птиче месо! Но Баобабът не беше глупав. Той леко премести един от корените си към нея. Котката отскочи, като че бе стъпила на жарава. Измяука и се прехвърли през малкия зид. След малко той я видя, клекнала на

срещния покрив, да облизва крачетата си. Измяука пак сърдито и изчезна в сенките на градината.

— Сега най-последно е моят ред да вървя — каза си наум Баобабът. И може би още нещо помисли. Но в часа, когато повдигаше най-големия си корен, от завоя загърмя тежка кола. Идваше камион влекач, а върху платформата му се клатушкаха някакви чудни машини, боядисани червено и златно.

— Ще прехвърлят златен мост през реката! — помисли Баобабът. — Е, сега още ще има ли? Месецът слиза над реката. Може би скоро ще съмне. Виждам, гората насреца тъмнее. А през този дяволски път не мога и крачка да направя. Птиченца, зайци, автобуси, котки, мотори, тежки товарни коли, машини... Денем и нощем ги чувам да фучат и когато съм буден, и когато спя. Ако река да прекрача пак, ще се бутнат в мен. Какво може да стане? Свят ще загива! То за моите клонове не ми е жал. Едни се трошат, други по-силни израстват. Но птиченцето спи в листата ми. Нищо и никаква душица, а ми е жал... Да чакам ли, да вървя ли, да се върна ли?...

Но преди да си отговори с най-умния отговор, нещо забуча силно — сега вече в клоните му. Листата тревожно се запремятаха. Заклати се Баобабът, да се опре на корените си, но корените му бяха изтръгнати от земята.

— Това е буря, ще ме събори! — стреснато прошепна Баобабът. — Аз съм изкоренен!... И птичето ще смажа, ако сега се просна на пътя, и ще връхлетят върху ми автобуси с деца, младежи с каски като корона със сребърни люспи. Папер няма да остане от тях. И от...

Но Баобабът не довърши мисълта си. Блъснат от бурята, той се наклони с цялата си тежина, готов да се стовари на пътя. И?...

И изведнъж се събуди!

Духаше силен вятър в клоните му. В листата шумолеше дъжд. Над срещната гора пламтяха светкавици.

— Аз съм тук, на мястото си. До бялата вила, дето светеше в нея месецът — изведнъж разбрал, прошумоля Баобабът. — Здравео съм закрепен в земята. Сънувах лош сън. А може и да е хубав?... Нищо лошо не се случи — нито на мен, нито на децата, нито на младия пътник с короната. А птичето?...

Едно птиченце писукаше в гнездото, свряно в клоника му. Не беше едно, а четири. А майка им, събудена от вятъра, ги покриваше с крилата си. Едно само бе подало главичката си. То беше най-

любопитното. И най-храброто. Искаше да види какво става по страшния свят.

— Тук съм роден — на тая земя. Оттук няма къде да мърдам — помисли малко натъжен Баобабът и хвърли поглед към гората на хълма. Но тя не се виждаше в дъжда. И той отново заспа...

Вече не го смущаваше ни вятърът, нито дъждът. Месецът се беше удавил в облаците. Нямахте и звезди. Беше вече истинска нощ. Най-тъмната. И светкавиците бяха угаснали.

ПРАВНУЧКАТА НА СТАРИЯ ДЪБ

На перваза на отворения прозорец, дето гледаше към Синята планина, Росето забрави златната книга на песните и приказките.

Тази вечер Здравчето празнуваше рожден ден. В тяхната стая на масата бяха наредени тортата, бонбоните, бисквитите, млечните шоколади и подаръците. А най-отпред бе сложена книга с такива чудни картинки, каквито Росето не беше виждала досега.

Гостите опитаха тортата с каймак и шоколад, пиха сок от малини и ягоди, ядоха бонбони и се събраха в края на масата да играят на „Черен Петър“.

А Росето взе златната книга и се измъкна в другата стая с отворения прозорец, дето гледаше към Синята планина.

Такава чудна беше книгата — с песни и приказки от цял свят! Над всяка песен — картинка с два цвята, с три цвята. А приказките — с по две картинки и с по три: в началото, в средата и в края. И с четири цвята: червен, син, бял и златен. Златото беше най-много: на корицата буквите бяха златни и на небето имаше златно облаче, и косите на момиченцето бяха златни, лицето му бяло, а устните като ягоди.

Когато в детската стая засвири радиото, гостенчетата почнаха да танцуват. Тогава Росето изтича при тях — и то обичаше да танцува! И забрави книгата на перваза на отворения прозорец, дето гледаше към Синята планина.

Какво се случи със златната книга по-нататък?

Един тъмен облак се спускаше от планината — голям и страшен, като сто лами. В облака святкаха сини и червени огньовете. Гръмотевица тътнеше в планината. Над града идваше буря.

Преди да рукне дъждът, задуха Великанът вятър. Този път той беше сърдит, страшен. Събори гнездата на гугутките, които се гушеха в клоните на тополата, размята листата на кривия орех, дето се блъскаше в стената на жилищния блок. Изведнъж грабна от прозореца златната книга на песните и приказките, сви се на вихрушка с прах, листа и перушина, издигна се високо — на сто лакти, на двеста. Мина

над града и полетя към Синята планина, дето се виждаше от отворения прозорец. Росето изтича в другата стая — да затвори прозореца и прибере книгата. Но книгата я нямаше на перваза. Само по стъклата се стичаше дъжд и навън орехът и тополата шумяха. Потекоха на тънки струйки и сълзите на Росето. Чудната златна книга на песните и приказките беше изчезнала.

Какво беше станало с нея?

Сред голяма гора в Синята планина, на горска поляна, растеше стар дъб. Той беше най-голямото и най-силното дърво в планината. Клоните му бяха яки, дебели — прострени над горската полянка от горния край до долния, където изтичаше горското изворче. От нищо не се страхуваше старият дъб. Нито от ламите, нито от Великана вятър. Петстотин и повече години Великанът се бореше с него, огъваше клоните, обруляше шума, свличаше жельди. Не можеше да го надвие. Дебелото стъбло на дъба не се поклащаше. То ставаше по-яко, по-силно от вятъра, от бурите. Корените го крепяха от единия край на полянката до другия, впити в земята, над която се трупаеше сухата шума, капеше жельдът.

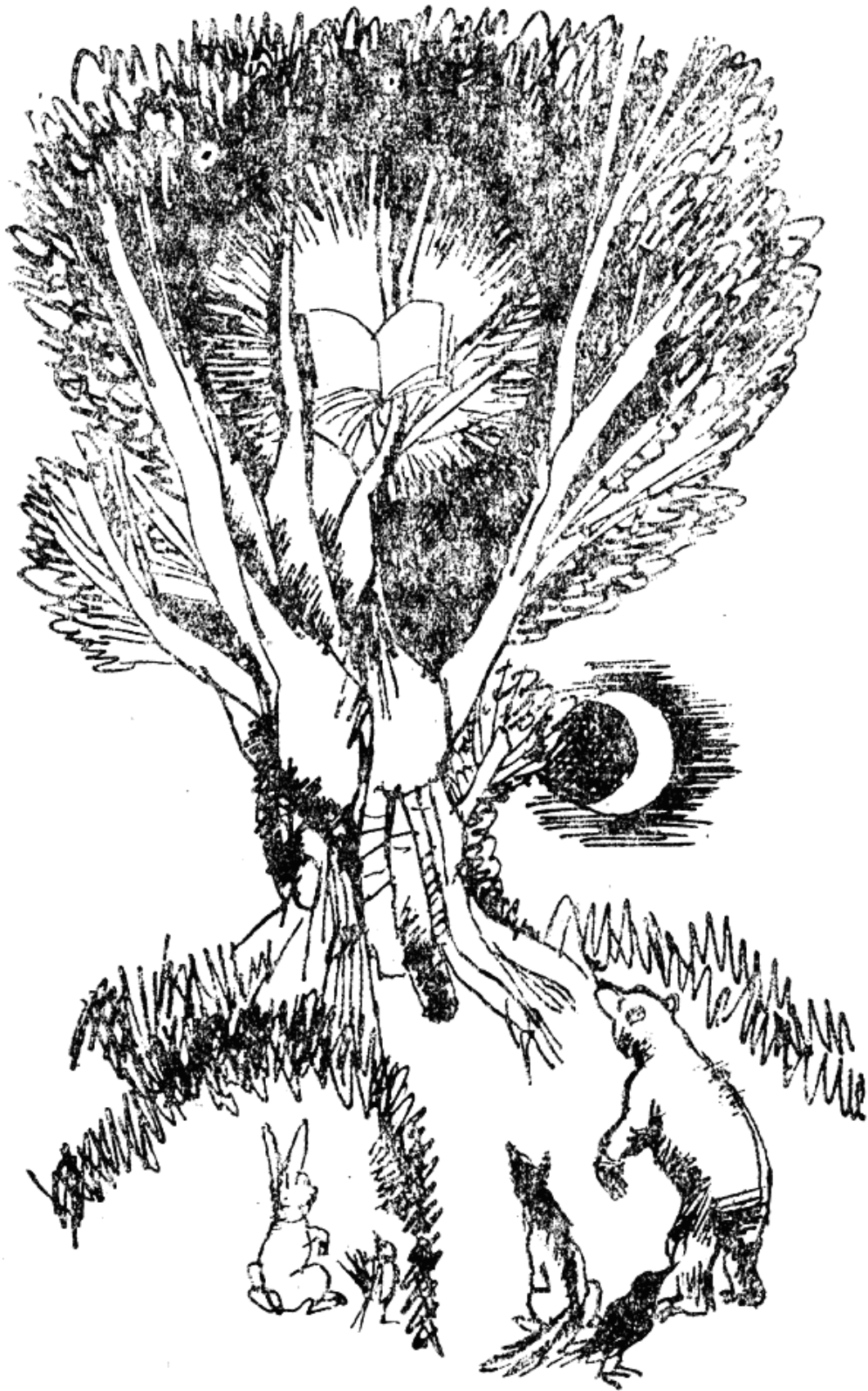
И тази вечер от невиделица върху стария дъб връхлетя Великанът вятър. Дъбът го посрещна спокойно. Зашумя с листа, заогъва клоните си, разкърши силната си снага. Добре му беше да опита пак силата си с Великана вятър! Беше натежал от шикалки и дъбова шума.

Изведнъж нещо се шумугна в листата му, прошумоля и се загнезди в клоните.

— Птица е това — помисли старият дъб, — подгонена от Великана. Но каква ли птица е? Да беше изтракала или изпискала, ще я позная по гласа.

Великанът вятър се бяхтеше в яките клони на дъба. Не се виждаше, не се чуваше нищо. Само гората шумеше, но вятърът скоро се завей в планината, отмъкна шума и шикалки, разгони облаците. Нали беше сърдит, не разбра къде се дяна златната книга с песните и приказките!

Тогава над Синята планина изгря пълният месец. Месеца огря цялата гора, освети горската полянка, където се разперваше от единия край до другия старият дъб. И книгата в клоните заблестя като злато.

— Каква е тази птица? — зашумоля учуден старият дъб. — Не прилича на птица... Не е ли звезда от Голямата мечка, обрелена от Великана вятър? — Но звездите от Голямата мечка си бяха на същото място — на север. Светеха до една на небето!

Но не само дъбът — цялата гора забеляза звездата. Спряха се на полянката всякакви горски животни: мечката, лисицата, язовецът, заекът. Долетяха оси, довтасаха и светулките. Цялата гора се събуди, зашумя, заговори. Всеки искаше да разбере какъв чуден гостенин е дошъл в гората.

— Това е... златна пита с мед. Медът така свети, като го огрее месецът — изръмжа зарадвана мечката. — Ще се покатеря да видя. Ммм — медац ми се яде. Той е за мене.

— Не е мед, Ваше величество — подмаза се хитро лисицата. — Нали виждам какво е. Че това е петел — горест-златоперест! То е за мен работа. Нали съм специалиста по болестите на петлите и кокошките. Перушината му свети тъй — навярно има огън? Да не ми е първица да лекувам петли...

— Ух, виж я специалистката, петел и се присъни — изсумтя под нос язовецът. — Жълт папур е това — хибридна царевица. Шумата ѝ се лъска, зърната ѝ са като злато. Край...

— Хи, хи, ако не е морков, знам какво е — одрински пъпеш. Дето ги отглеждат в парниците. Те така висят. Гледал съм ги през стъкло — засмя се с разцепената си устна заекът. Той беше учен заек — разбираше от много работи. — Нощем пъпешът свети като злато — от електрическите крушки! Само как се е извлякъл чак до там?... Да има кой да друсне дървото. Тъкмо я няма агрономката...

— Мед ли? Пъпеш ли? Че то е за нас — тънко забръмчаха осите и полетяха към златното чудо, загнездено в клоните на дъба. Но веднага се върнаха сърдити: — Вятърничава работа! Нито е сладко, нито мирише на хубаво. — И осите се прибраха в хралупата да спят.

Тогава светулките полетяха към дъба. Ще осветят чудото с фенерчетата си:

— Ами това трябва да е лауреатката на светулките — самата заслужила звезда Зорница е слязла на дъба, а вие се чудите! Ще идем да ѝ се поклоним...

— Глупави сте, глупави — всички до един — зашумя с клоните си дъбът. Че защо не питате мене, стария, мъдрия?... Мед било, петел

било, царица било, одрински пъпеш под стъкло! Ей че умници... Пък може й да е заслужила — като... Зорница. Ами това е моята правнучка, която ми е дошла на гости за рождения ден. Сега навършвам петстотин и девет години.

— Правнучка? Каква правнучка? Отде накъде? — разсърдиха се животните и се заприбираха в тъмната гора — да спят. Само светулките накацах по листата на стария дъб и засвяткаха се фенерчетата си.

— Диви са, не разбират — говореше старият дъб. — При мене е дошла златната книга на песните и приказките от цял свят. Тя ми е правнучка. Всеки го знае, който разбира от книги. Нали книгите се правят от дървесина. Хората какво не са измислили от дърво: масички, столчета, креватчета, кукли, конци, хартия, платове... Няма чет вниците и правниците ми. Който не знае, да иде да види в завода. Най-чудната ми правнучка е златната книга на песните и приказките. Всичко, което съм слушал и знам от край свят — от петстотин и девет години, е записано в нея — ред по ред. Тази книга беше подарена за рождения ден на едно момиченце, Здравчето. Сестричката й, Росето, я забрави на отворения прозорец, дето гледа към Синята планина. Великанът вятър я грабна, омота я във вихрушка и тя — право при мене, при працядо си!...

Сгуши се в клоните ми на завет като златно птиче. Шумоли с листата си, свети като звезда. Утре ще пратя два бели гълъба при Росето да изтрият с крилца сълзите й. Те ще й кажат къде се е дянала златната книга на песните и приказките. Ще дойдат при мене двете сестрички, ще си я приберат. Ще си наберат и малини. А сега, светулчици, нека да спим. Луната се скрива зад Синята планина. Роса пада над полянката — ще ви намокри фенерчетата...

ПРИКАЗКА ЗА ЗЛАТНОТО МОМИЧЕ РАЗКАЗАНА НА МОРСКИЯ БРЯГ

На морския бряг до вълнолома бяха седнали момче и момиченце. Те гледаха към морето. Брегът беше обрасъл с гъста трева. Сега отпъкана и пожълтяла. А под него към морето се раздипляше ниска пясъчна дюна. На върха ѝ растеше някакъв изсъхнал трън, който непрекъснато трепереше, блъскан от вятъра.

Вълните прииждаха една след друга. Разстилаха сребърните си мрежи по мокрия пясък. Стигаха до дюната и се връщаха отново в морето, без да докосват сухия трън.

Всъщност момиченцето не бе съвсем малко. То бе на седем години. А момчето — на девет.

Наоколо нямаше нищо друго. Само море, вълнолом, бели вълни, които ближеха полите на пясъчната дюна. И сухият трън, който трепереше от вятъра.

Разбира се, имаше и слънце. Защото беше лято. И лятото бе истинско. Със синьо небе. Със слънце от изгрев до залез. И с дъх на море, на миди, на сухи треви и на водорасли.

Понякога минаваше малкият бял параход. Той пътуваше по три пъти на ден: сутрин, по обед и надвечер. Отиваше и се връщаше. А на самия синкав хоризонт, като сив облак се влачеше в далечно плаване търговски кораб. Към него често се понасяха гларуси. Но той изчезваше преди те да могат да разберат, каква стока отнасяше корабът към непознатите далечини.

Всичко това момчето и момиченцето го виждаха всеки ден, когато седяха на морския бряг. Те го гледаха, докато се наситят да гледат.

А след това?

След това, когато всичко е изгледано от край до край, те решаваха да си разказват приказки.

Не мога да кажа дали приказките ги бяха чели, или слушали от някого. Или може би си ги измисляха. Така, както седяха на морския

бряг до вълнолома, на гъстата пожълтяла трева. А долу се раздипляше под брега ниската пясъчна дюна. С изсъхналия трън на върха ѝ, който вечно трепереше, блъскан от вятъра.

— Сега е твой ред да разказваш — обърна сините си очи момчето към момиченцето.

Момиченцето също обърна очите си към момчето. Но неговите очи не бяха сини. А може би да бяха и сини, но сега изглеждаха светлозелени и сякаш и малко злато имаше в зеления им цвят. Такова злато — на дребни бляскави капчици.

Дали момчето забеляза златото на капчици — това не бих могъл да кажа.

— Каква приказка? — отговори момиченцето, като се усмихна. Срамежливо или малко учудено — това мъчно може да се разбере. Защото винаги има нещо такова и в очите, и в усмивката на момиченцата, което мъчно се разбира. Особено когато човек вече не е момче и очите му отдавна не са така сини...

— Каква приказка? Да ти кажа ли? — усмихна се също момчето, което първо заговори. — Ами такава, каквато си ти — женска, момичешка. Хайде, ти ще разкажеш своята приказка — *за златното момиче*. Искаш ли?

— А ти защо не разкажеш най-напред своята приказка? — така отговори сега момиченцето.

— Коя е моята приказка? — малко зачудено я загледа момчето.

— Ами коя — те са много. За най-малкия брат. За юнака, дето бозал седем години. За царския син, който се научил да плете рогозки. За тримата братя и златната ябълка. За момъка, който пребродил девет планини, преплувал девет морета и минал девет пустини, за да открие най-голямото съкровище на земята. И за най-добрия син, който обиколил седем пъти земното кълбо, за да намери цяр за болната си майка. И още...

— Е, стига! Ти всички мъжки приказки ги нарече все мои. А аз искам ли да ми разказваш за Мара пепеляшка и за Червената шапчица?... Аз имам само една моя приказка. Тя е моя, защото я знам от край до край. Наизуст. Но ми е омръзнало да я разказвам. Пък и каква приказка е тя? Приказка за Али баба и четиридесетте разбойници. Ако ти я разкажа, довечера няма да заспиш. Или ако заспиш, ще сънуваш само страшни сънища. А твоите приказки са други — не са страшни. Хайде да теглим чоп. На когото се падне чоп, той се освобождава — другият ще разказва приказката.

— Добре! — съгласи се момиченцето. Слезе на пясъчната ивица, върна се на брега и показа шепичките си. — Ето, аз имам в ръката си една морска раковина. В другата — цветче от жълтурче. Сега слагам ръцете си отзад. А сега — ето ги пред теб. И жълтурчето и раковинката са в шепите ми. Ако познаеш в коя ръка е жълтурчето, в коя раковинката, аз първа ще разкажа моята приказка — *за златното момиче*. Ако не познаеш, ти разказвай за Али баба и четиридесетте разбойници. Да не мислиш, че ме е страх! Нищо страшно няма да

сънувам. Ще сънувам само зрели праскови. Или най-сладкото грозде — карловски мискет, а може и хамбургски.

Сега момиченцето се беше изправило на самия бряг. Тогава чак се видя, че е хубаво. Косите му бяха позлатени от слънцето. Вятърът ги разпиляваше по раменете му — те ставаха по-златни. Блузката му бе небесносиня, на портокалови точици. А поличката — червена. В очите му отново заблестяха златните капчици. И те не бяха вече ни сини, ни зелени. А нещо много по-хубаво, което може да се види само в очите на момиченце в едно такова истинско лято. Със синьо небе и със слънце. На морския бряг, където се разстила ниската дюна и върху нея трепери от вятъра сухия трън.

— Кажи сега — повтори момиченцето — в коя ръка е цветчето от жълтурчето, в коя раковинката?

Момчето се загледа най-напред в свитите и протегнати към него ръце на момиченцето. Бяха загорели от слънцето. Те стискаха здраво съкровището си. След туй то погледна в очите му. Може би видя златните капчици в зеленото на зениците му. Замисли се. Изведнъж весело се усмихна:

— В лявата ти ръка е жълтурчето! — извика то. — А в дясната раковинката!

Момиченцето бързо разтвори шепичките си. Прошепна тихо, сякаш на себе си:

— Ей, как позна? — След това и то се усмихна... — Страшен си! Момчето още гледаше момиченцето в очите. Нищо не отговори.

— Кажи де, кажи! Как можа да познаеш? — вече нетърпеливо питаше момиченцето. А бузите му станаха по-розови.

— Така. Познах. По очите ти!... Когато погледнах към лявата ти ръка, в очите си сякаш светна цветчето на жълтурчето. А като погледнах дясната ти ръка, видях пак в очите ти да блясва цветът на раковинката. И нещо друго познах — усмихна се момчето, като сведе погледа си към леко открехнатата пазвичка на блузката му. — Ти повече обичаш жълтурчето!... Сложила го в лявата си ръка — по-близо до сърцето си. Ето — това е всичко... Сега вече спечелих. Твой ред е да разкажеш своята приказка. Приказката за златното момиче.

Но то нямаше защо да я разказва. Приказката дотука е вече разказана:

Златното момиче бе седнало на морския бряг. А до него седеше момчето със сините очи. Те заедно гледаха морето. Брегът беше обраснал с гъста трева. Сега отъпкана и пожълтяла. А под него, към морето се раздипляше ниската пясъчна дюна. И на върха ѝ растеше оня изсъхнал трън, който трепереше, блъскан от вятъра.

А как се казваха момчето и момиченцето, сега това вие ще измислите.

БЯЛАТА БРЕЗА И ДЕВЕТТЕ ЕСЕННИ ВЕТРОВЕ

Бисерка спеше до големите светли прозорци. В градината до тях растеше брезичка. Листата ѝ бяха зелени, а стъблото ѝ обагрено с бели петна. От прозореца брезичката светеше като голяма стеаринова свещ, каквито сега се срещат само в приказките на Андерсен.

Бисерка обичаше брезичката. Но от всичко на света най-много обичаше приказките.

Сега тя беше се събудила рано и стискаше клепките си. Баба ѝ Яна щеше да ѝ разкаже нова приказка. Снощи ѝ обеща. Бисерка се правеше на заспала.

— Хайде, Бисерче, събуди се! Отвори очичките си да видиш бялата брезичка какво злато е събрала по клоните си. Есента е дошла с крилатите ветрове. И листата на брезичката сега изглеждат като жълтички... То и приказката, дето ще ти разкажа, ще бъде за деветте есенни ветрове...

— Бабо, аз ще поспя още малко, докато ми разкажеш приказката. След туй ще се събудя... — усмихваше се Бисерка. А тъй ѝ се искаше да види жълтичките на брезата!... Ще ги види, но като чуе приказката.

— Те, деветте есенни ветрове, Бисерче — започваше приказката баба ѝ, — били братя, но не живеели заедно. Нито се виждали, нито се срещали. Буйни били — силата си не знаели. Ако се срещнат, чудеса ще станат по света: камък върху камък няма да остане, дърво до дърво. И животните, и птичките няма да има къде да се подслонят.

Деветте есенни ветрове живеели в най-голямата планина — безименната. Всички планини имат имена, само безименната нямала. Тя била толкова висока и толкова далече, че никой човек не можел да я стигне, колкото, и дълго да пътувал, нито да се възкачи на нея, че да ѝ даде име.

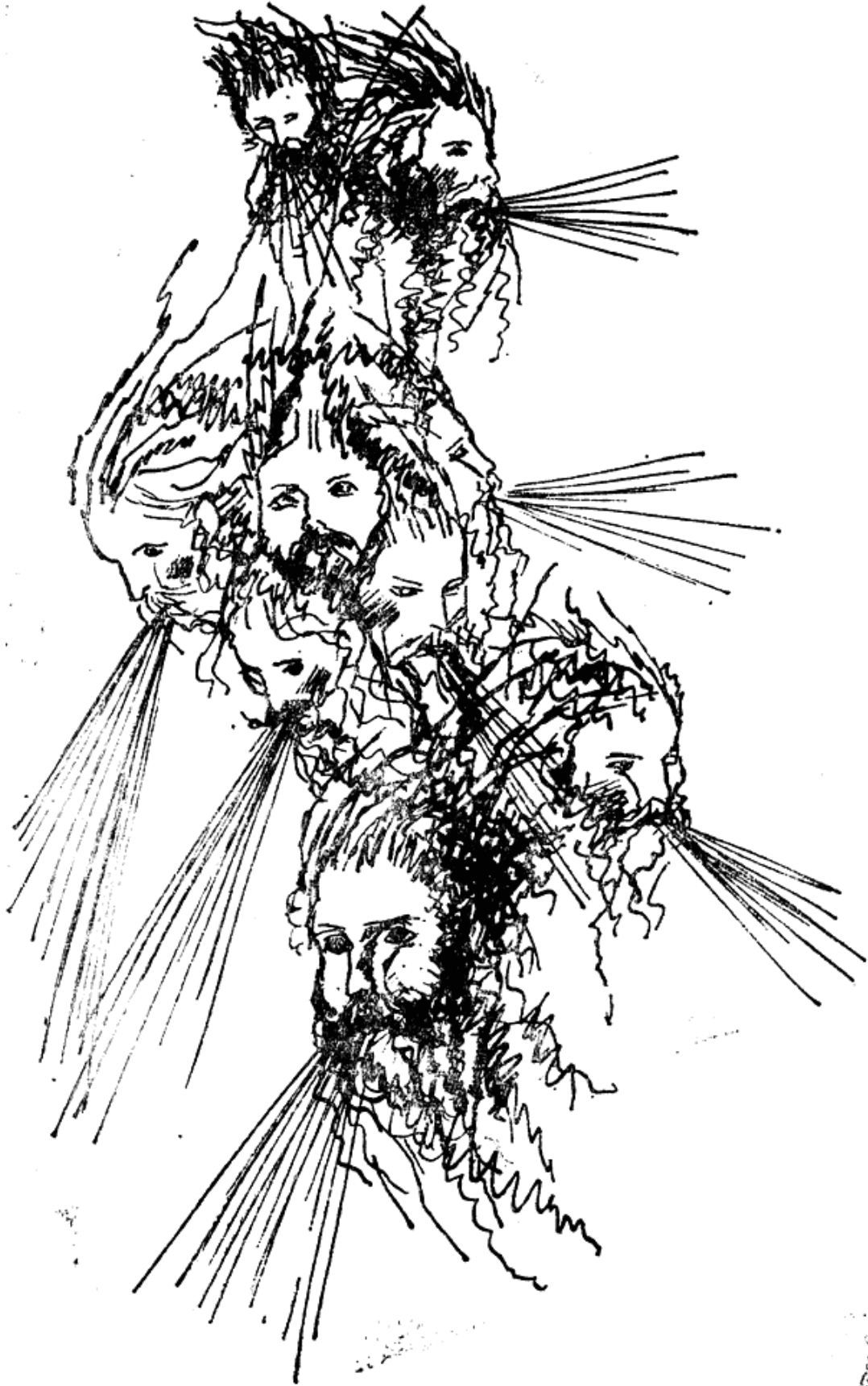
Защото човек дава имена на планините и на реките, и на езерата, че и на моретата. Но трябва да ги премине — да ги победи. А тази

планина не била още победена. Човешки крак не бил стъпвал в нея, затова останала безименна...

Безименната планина имала девет бели върхове и девет черни пещери. А надолу се свличали гъсти гори, каквито нямало нийде другаде по света.

Върховете блестели като сребро, защото по тях снегът не се топял ни зиме, ни лете. А пещерите били по-черни от нощта, защото нямали дъно. Така си мислели хората... Мрак и мъгла извирали от пещерите и не пускали да проникне в тях ни зрак от слънце, нито искра от звезда.

Под тия върхове, в черните пещери — всеки под своя връх и всеки в своята пещера — живеели деветте есенни ветрове.

Какво имало вътре, в тъмните пещери, никой нищо не знаел. Злато и сребро ли, безценни ли камъни! Или змии и гущери, смокове и таласъми?...

— Таласъми, бабо, няма — обади се Бисерка, без да отваря очите си.

— То може и да няма, Бисерче... Но тъй ми доде на приказката... Един по един под белите върхове, от черните пещери излизали деветте ветрове. Всеки, когато му дойдело времето. И всеки се спущал по своя път. Пазели да не се видят, да не се срещнат. А есента вървяла пред тях. Тя идвала от гората.

Есента — това била чудна девойка. Косите ѝ — от злато. Лицето ѝ — бяло и светло. Очите ѝ — по-бистри от водите на горските ручей. Дрехите ѝ — като небето на залез — от алена коприна, поръсена с дребни звездици. На шията ѝ имало огърлица с всякакви цветове. То било безценни камъни: червени, зелени, жълти — всякакви. Гривните ѝ — златни, а на кръста ѝ — колан от бяло сребро. На кадифените ѝ пантофки трепкали бисери.

Есента слизала в нашата рай-земя да обиколи лозята, царевичните ниви и градините. Спущала се на малка лодчица по планинската река. Изгубвала се към долната земя, до Бялото и до Черното море — по-светла от звезда, по-златна от морския залез, незнайно накъде, накрай свят...

Тогава по нея тръгвали един по един, един подир друг деветте есенни ветрове.

Там, дето минел първият вятър, гроздето зреело на едри свесла, дюлите жълтеели. Прасковите ставали златночервени, като зора. Белите щъркели и лястовичките се дигали високо в небето и отлитали към топлите страни. Идвал гроздобер.

Сред него тръгвал вторият вятър. Като бели и сиви пороища се свличали от планините стада с бели руна. Жлътвала се златната царевица по стопанските дворове. Белите тикви се събирали на камари. А дечицата тръгвали на училище с чанти и бузи като ябълки.

Тогава слизал третият вятър. От върховете се свличали бели и черни облаци. Валели дъждове. Земята се разкисвала, омеквала като душа. Хората почвали да орат. Полята задишвали с бяла пара. Мъглица се точела покрай потоците.

След третия вятър идвал четвъртият. Дишал той — с огън ли, с магия ли — зелените листа на брезите, на бука, на трепетликата, на тополите ставали златни... Ето я, Бисерче, и брезичката, клоните ѝ тежат от жълтички. А малкото дъбче в дъното на градината грее с черешова светлина. Пък канадската топола до зида ти маха с копринени кърпички. Шуми сухата златна шума. Листенца прехвъркват като птичета. Небето уж синьо, а се златее от единия край на гората до другия. Пък кой знае защо ли толкова са разтревожени врабчетата? Гнездата им се събарят от вятъра!... Всичко това чудо го прави четвъртият вятър. А след него довтаса и петият.

Този вятър ошмулва цялата гора, оголва дърветата. Само дъбът не дава лесно кафявата си шума. Съблича се гората, а хората се обличат — с палта, с шлифери-млифери, с шушлеци-мушлеци, как сега им викат? Пък по-старите хора поглеждат и към кожухчетата.

Шестият вятър и той е дъждовен. Свлича с пороищата опадалата шума. Полива засетите житни блокове. Окъпва посинелите зелки, червените чушки. Тия, дето ги рисуват по блокчетата.

Седмият, осмият — това са ветрове горняци. Те духат на студ. Врабците, гълъбите, враните се прибират към къщите, в градините. Задимяват комините. Мъглите лягат и по ниските, и по високите планини. А на безименната планина от белите върхове и черните пещери няма джун-джан...

— Какъв джун-джан, ма бабо — жуми още Бисерка, — такава дума я няма в речника...

— Няма я, зер — да не съм го правила аз този речник! То в него всички думи ги няма. Те, моите думи, са по-много...

... Но ето, най-после идва последният — деветият вятър. Този вятър е бял. Бял е. Защото, като спре да духа, дето е минал, по тревичките, по клонките и бурените се полепва слана. Свети тя на ранина като сребро. И чак към пладне слънцето я притопля, тя се превръща на капчици роса. Светли и чисти като твоите очички, Бисерче, които вече трябва да ги отвориш. Че я виж, слънцето огря жълтичките на бялата бреза. И те звънят, звънят навън, до прозореца. А и млекцето ти такава пара е дигнало!... Дошло е време и за ставане, и за най-сладка закуска — сутрешната...

... А след деветия вятър идва голямата бяла виелица. Земята става като невеста. Отишла си е есента — дошла е зимата.

**МАЛКА ПОВЕСТ ЗА ПТИЧЕТО, СЕМКАТА
И МЛАДАТА КРУША**

ПЪРВА ГОРСКА ПРИКАЗКА

Едно черно птиче с жълтеникава човка и жълти крачета, не много голямо, но не и малко, кацна на старата круша.

Старата круша беше на сто и една години. Плодовете ѝ бяха обрани през лятото. Само една жълта крушка беше останала, затулена в шумата ѝ като кадънка.

Черното птиче заскача пъргаво от клон на клон, обърна се на една страна, после на друга, разперило опашчица като метличка. Златно огънче трепна в очите му — беше от есенното слънце! Птичето радостно изчурулика:

— Тю-тюк, чи-чи-чири, чик-чик, трулю-люк, чи-чи-чи.

То видя жълтата крушка на старото дърво — може би оттам идеше и радостта му.

С жълтеникавата си човка птичето клъцна сладкия плод, захапа късче от крушката. Една бистра капка се свлече по перушината на гушата му. То леко се отръска, наведе се и политна към близката габърова горица. В края на гората, на мъхесто камъче, което едва се подаваше от тревата, черното птиче постави късчето от зрялата крушка.

— Тю-тюк, чи-чири, чик, чи-чи... — отново изчурулика то весело, раздробил с човката си сладкото парченце, заобръща се насамнататък с разперената си опашчица като метличка и почна бързо и лакомо да гълта.

Боеше се може би някой да не му отмъкне храницата.

Една кафява лъскава семка от крушката изхвъркна изведнъж под човката му. Търкулна се по камъчето и потъна в малка копка в меката земя, където бе стъпвало голямо горско животно. Стъпката беше дълбока, когато валеше дъжд, на дъното ѝ се утаяваше вода.

Птичето не забеляза семката или не искаше да знае за нея. То напълни гушката си, изтри с крилце човката си, отръска отново перушинката си и изчурулика, вече по-кратко:

— Тю-тюк, чи-чири-чик... — стрелна се като захвърлена бучка пръст, издигна се високо-високо зад габървата гора.

* * *

Кафявата лъскава семка остана на дъното във влажната стъпка. Над гората надвечер започна да вали тих дъжд. Мътно ручейче, потекло край корените на дръвчетата, свлече мека земя, окапали шумки.

Стъпката нагизна от водата, изравни се с пръст, затрупа се с шума и малката семка потъна вдън земя, притихна, спотаи се.

* * *

Дълга, дълга зима беше покрила със снежна покривка габървата горица.

Една измършавяла катеричка се свлече по стъблото на високо дръвче до стъпката, където кафявата лъскава семчица се спотайваше под меката шума.

Беше ѝ студено, не обичаше зимата. Но лешниците, орехите, жельдите в хралупата ѝ, които бе събирала през есента, се бяха свършили. Катеричката беше гладна. И тя слезе на земята; помириса снега, запъпри с крачета. Светлият сняг я ослепяваше. Пръснаха се по гърдите ѝ ледени иглици, бял снежен пращец се полепи по муцунката ѝ. Тя потреперя, сви горната си устна, два предни зъба като теслички се лъснаха — по-лъскави от безценни камъчета. Но семката тя не намери!

Под бялата снежна покривка на топло, в меката земя, семката остана в копката цяла-целеничка до края на зимата.

Гладната катеричка се покатери пъргаво по стъблото на габъра, праметна се по клоните, запрехвърля се от дърво на дърво по-дълбоко в гората. Дългата ѝ мъхната опашка събаряше снега от клонките.

Една ледена шушулка, голяма колкото дръжка на камшиче, тупна върху гръбчетата на две зайчета, сгушени под снежен храст едно до друго. Те се топлеха и си приказваха за било и небило, свиваха

муцунките си, надлъгваха се! Изплашени от шушулката, скочиха като попарени. Първото зайче побягна на изток към горната гора, другото на запад — към долната гора. Една шарена сврака-присмехулка врътна опашка и изкрещя подире им:

— Бягайте, бягайте, хей! Белите великани събарят гората... Триста вълци точат зъбите си на мермер камък за кожата ви!...

* * *

През планината от юг духаше добрият стар вятър. От очистеното небе през светналите клонки в горичката навлизаше пролетно слънце. Снегът се затопи, потекоха на разни страни мътни поточета. Гората почна да шуми, да шушнат в нея сто млади и добри ветрове.

Ден след ден напъпилата гора се разлисти, спуснаха се по леските реси като котешки лапички. Разпукнаха се цветове, поникнаха нови треви, бурени. Пойните птичета напълниха гората. Зажужукаха диви пчели с мъх по крачетата, по коремчетата. Запълзяха бръмбари, запрелитаха мушици, пеперуди. Ниско в дола, над рекичката, полетяха водни кончета с крилца от тънка коприна...

От гората закука кукувица.

Три бабички, тръгнали за млада коприва, се спряха на припек покрай гората — да слушат. Заброиха на пръсти: колко години ще живеят? Броиха, броиха... до три — сбъркаха! Бяха забравили да броят...

Беше дошъл април и в Зелената планина, и в Синята планина. В габървата горица гугукаха гълъби...

* * *

И един ден там, дето кафявата лъскава семка се бе търкулнала в стъпката на голямото горско животно, от меката пръст под гнилите шумки изскокна на бял свят млада фиданка. Поникна тя в затоплената влажна земя от кафявата лъскава семка, далеч от майка си — от старата круша, хубава, стройна, жилава...

Така черното птиче с жълтеникавата човка и жълтите крачета пося, без да иска, покрай габървата горица младата круша. Докато дръвчетата наоколо да разберат какво става, тя се източи, порасна като момиченце, със зеленикаво гладко стъбло, с разперени клонки, окичени с кръгли листенца.

Тъй хубаво почна животът на младата круша в края на габървата гора — в ранната пролет! И добрият стар вятър запъпра в

младата ѝ коронка от сутрин до вечер, а стоте млади ветрове засвириха в клоните ѝ със сто медени, сребърни свирки...

Какво се случи по-нататък с младата круша? Това ще научите в тази повест от втората горска приказка, която следва след първата.

ВТОРА ГОРСКА ПРИКАЗКА

Пак беше дошъл април в края на габъровата гора, където черното птиче с жълтеникава човка и жълти крачета изяде късчето от сладката круша. Вие помните, нали, какво стана с кафявата семка в стъпката на голямото горско животно? От нея беше изникнала малка фиданка. Колко пролети, лета, есени, зими бяха минали оттогава — знае ли някой? Много: една, две... повече!

Дръвчето беше пораснало — хубаво, стройно, с много, лъскави клонки, с разперена коронка. В нея добрият стар вятър пъпреше от сутрин до вечер, а стоте млади ветрове свиреха със стоте медени, сребърни свирки.

* * *

През нощта беше тихо. Спеше цялата планина. Звездите светеха на небето. Само ниско в дола пееше планинската рекичка, шумеше по праговете, слизаше, слизаше — бързаше да стигне равнината. Тя отиваше да напои житните блокове на стопанството, люцерните, ябълковите градини, лозята, доматиите, бостаните.

Спеше в голямата пещера и добрият стар вятър. Но кукувицата закука на ранина от клона на старата бука — събуди планината.

Скочи добрият стар вятър, протегна се от единия край на гората до другия, въздъхна. Заслиза от планината през папратите, смриката и зеления здравец — към габъровата гора, в края на която растеше младата круша. От небето светеше златното слънце. Два бели гълъба се връщаха от село, отлитаха към гората.

Затоплиха се клонките на крушата, разпукнаха се китчиците с цветните пъпки. Цъфна младата круша, покри се с бял цвят от горе до долу, заприлича на облаче. Тогава крушата разбра, че е хубава. Огледа се наоколо — към горичката. Никъде не видя дръвче с толкова хубава бяла премяна. И от голяма радост изведнъж ѝ се дощя да проговори...

В това нямаше нищо лошо. Всички дървета, билки, цветя, птички, калинки, пчелици, мравки от край свят се бяха учили да говорят. Всяка на своя език. Дали те се разбираха помежду си, не мога да ви кажа. Но добрият стар вятър разбираше езика им. Спираше се до тях, слушаше ги какво приказват, какво искат, от какво се страхуват. Понякога им шепнеше хубави думички, а друг път ги мъмреше и съветваше. Всички го познаваха, обичаха го, но се страхуваха от него. Бояха се от гнева му когато е сърдит, когато се разлудува из планината.

И тъй младата круша поиска да проговори и проговори.

Вятърът се заслуша в нея, пошепна й нещо, помилва я — разбра я.

Какво му каза крушата?

Аз седях на камъка в края на горичката, гледах цъфналата млада круша, цялата в бяло като бяло момиченце с бяла блузка, с бяла поличка, с бяла шапчица, с ръкавички, стъкмена, накичена като за голям празник. Радвах й се. Тогава вятърът ми прошепна на ухото какво му приказваше крушата:

— Тя иска да порасте още: висока, висока. Да разпери клонките си над габъровата горичка. Всички да я видят колко е хубава и най-много — слънцето. Не иска да е малка... След туй й се ще да се накичи още повече: китчица до китчица от бели цветчета, такива, каквито ги няма нийде другаде по света. И да светят денем и нощем като звезди. Побели, по-светли, по-едри от звездите. Всички да й се радват, да й се чудят, да я обичат — да няма по-хубава от нея в гората, по планината, нийде другаде — по цялата горна и долна земя — от изток до запад, от север до юг...

И добрият стар вятър поиска да се изпълни желанието на крушата. Издигна се той над гората на лакът, на два — на сто лакти. Завъртя се насам-натам. Нашироко се разшета от единия край на планината до другия. От Зелената планина до Синята планина. Докато се разбере какво става, от планината се спуснаха сиви мъгли и черни облаци. Понесе се хладен полъх над гората. Листата засушнаха. Птичките се умълчаха. А калинките се скриха под зелените шумки. Двата бели гълъба се спотаиха под стряхата на крайната къща в селото под планината. Тогава започна да вали. Валя ден и нощ, огизна габъровата гора. Намокриха се крилцата на птичките. Намокриха се и калинките. Само мравките останаха сухи — те се бяха скрили в

мравчените си къщички, в купчинките пръст до гората. И двата бели гълъба под стряхата.

А какво стана с крушката?

Сведоха се клоните ѝ от дъжда, свиха се цветчетата, увиснаха надолу. Изплашена, заплака тя с едри сълзи. Закапаха от клонките, от цветните китчици сълза след сълза: една, две... хиляда.

— Сега какво ще стане с мене? — завайка се крушката. — Отиде ми бялата премяна. Съвсем се измокрих. — А сълзите се стичаха като ручейчета по лъскавата кора на стъблото ѝ. Достигаха до коренчетата. Попиваха, попиваха.

— Удавих се. Нищо не остана от мене, от хубостта ми — плачеше с голяма скръб младата круша.

Едно синьо синигерче с жълта гушка и черна опашчица се криеше в клоните и. Съжали я. Попита я:

— Чур-цюр-псиит-чиип. Какво-ти-е, какво-ти-е?

— Умирам, умирам, синигерче! Защо съм на тоя свят без премяна, без хубост!... Ох, по-добре да умра, да се затрия от лошия свят...

Но добрият стар вятър беше наблизко. Той се разхождаше из гората, газеше из мокрите бурени, по нагизналите мъхове. Чу той плача на крушката. Усмихна се. Проговори на себе си:

— Нали е младо — глупаво... бои се и от сянката си.

Изтегна се добрият стар вятър, дълъг, предълъг — от единия край на планината до другия, от Зелената планина до Синята планина. Задуха. Подгони облаците. Измете ги чак зад Зелената планина и зад Синята планина. Небето се очисти — синьо, високо, дълбоко. По-синьо, по-дълбоко от езеро. А слънцето огря планината, габървата гора, младата круша. Стана топло. В гората зачуруликаха птички. Двата бели гълъба полетяха високо, високо. Калинките и мравките изпълзяха пак на белия свят.

— Колко е хубаво! — засмя се младата круша през сълзи, които още капеха от клонките ѝ. — Светло, топло. — И тя разтвори китчиците си. Белите едри цветчета засветиха с листенцата си — по-светли, по-едри от звездите, както бе поискала крушката. Издигна се бялата ѝ корона над горичката. Погледна нагоре, погледна надолу. Погледна към слънцето. Беше пораснала още — с една педя, с две педи.

— Какво стана сега? — зарадва се младата круша. — И по-голяма съм, и по-хубава! От единия край на планината до другия, от Зелената планина до Синята планина аз съм най-хубавото дръвче. По-хубава от мене няма нийде-никъде...

А старият добър вятър, доволен, че е зарадвал младата круша, запъпри пак в бялата ѝ корона и от планината се спуснаха стоте млади ветрове, засушнаха в цветчетата, засвириха в клонките със сто медени, сребърни свирки.

Какво се случи по-нататък с младата круша? Това ще научите в тая повест от третата горска приказка, която следва след втората.

ТРЕТА ГОРСКА ПРИКАЗКА

Ние оставихме младата круша в края на габървата гора — пораснала, хубава. Тя разтваряше китчиците си на топлото слънце. Венчетата им светеха — по-едри, по-светли от звездите. От цветните чашки излиташе сладък мирис.

* * *

От единия край на планината до другия, в полите на Зелената планина и на Синята планина, където растяха акациеве горички, бяла липа и чер бор, се простираха пчелините на стопанството. С деветдесет и девет сини кошера и с хиляда и една восъчни пити. В пчелините, в кошерите живееха пчелите. От изгрев-слънце до залез-слънце те събираха във восъчните пити мед, по-сладък от който няма нийде другаде — нито на горната земя, нито на долната земя.

Добрият стар вятър и стоте млади ветрове рано сутринта отнесоха сладкия мирис от цъфналата крушка до пчелините на стопанството.

И тогава стана чудото!

От единия край на планината до другия, от Зелената планина и от Синята планина тръгнаха едно по едно, едно след друго пчелици, мушици, бръмбарчета...

Докато крушката разбере какво става, те я нападнаха цялата. Запрехвъркваха от китчица на китчица, от цвят на цвят, от венче на венче. Вмъкнаха се в цветните чашки — запяха, забръмчаха с хиляда и едно златни вретенца...

— Какво е туй? Каква е тази страшна хвърката чета? — уплаши се младата круша. — Сега вече светът ще се свърши. Цветче няма да остане от премяната ми. Къде си, мило синигерче, да ми помогнеш?

— Чур-цюр... пчик-дипчик... сюйт-сюит — обади се от най-горното клонче синигерчето. — Тук съм и не съм тук!... Тук съм, ама

отивам в гората — да мътя! Малки пиленца ще си отгледам. Дванадесет на брой. Сега нямам време, дръвченце. После ще дойда — да ти помогна... Чип-чик... Сюит... Тук стой — от нищо не се бой.

— Ще ми помогнеш!... Ох, кога ще е то? На куковден!... Когато ме изядат цялата. Когато светът се свърши — заплака с пресъхнало гърло младата круша.

Но светът не се свърши. Пчелиците, мушиците, бръмбарчетата не изядоха премяната на младата круша. Сутрин идваха на ранина, надвечер си отиваха. Пъхаха се в цветните чашки, виреха коремчета, гъделичкаха с крилца, с хоботчета тичинките. Пиеха сладък сок, бръмчаха със сребърните си вретенца. И младата круша се успокои. „Нищо лошо няма да ми се случи“ — мислеше тя вечер, когато заспиваше.

Но лошо се случи един ден. Дойде кой знае откъде — от невиделица.

— Светът се свършва вече!... — горко плачеше една сутрин, на ранина, младата круша. — Като сираче оставам — гола, опърпана. Изядоха премяната ми тези лоши пчелици, мушици, бръмбарчета... Никой няма да ме обича така грозна-грозница.

Какво бе станало?

Белите листенца от цветните китчици на крушката бяха опаднали до едно. Цветчетата се бяха опрашили. Наоколо земята беше побеляла, сякаш сняг е валил през нощта. Върху тях капеха сълзите на горката оголена крушка една след друга, сълза след сълза.

Дремеше под най-високия връх на планината добрият стар вятър. Чу той плача на дръвчето. Погледна нагоре, погледна надолу. Дигна дебелите си вежди. Прозина се, протегна се.

— Добре спах — промърмори той с дебел глас. — Сега на работа!...

Една сойка, която чистеше с човка крилцето си, се изплаши. Изкрещя и отлитна презглава към долната земя — да разкаже на дивите зверове, че от планината слизат сто лами. Те идват да глътнат цялата земя, да изпият реките и моретата. Светът се свършваше!...

А добрият стар вятър заслиза по кози пътеки, през папрати, горски треви, боровинки и смрика. Свлече надолу подире си мирис на здравец, на мащерка, на борови клонки. Залюля върхарите на гората.

Стигна до габъровата горица, до крушката. Домъкна грамада от тъмни облаци. Задуха.

По всички страни се разлетяха бели листенца като снежинки. Нашариха тревицата покрай горичката. А от облаците рукна пороен дъжд. Валя той ден и нощ и на другия ден — до пладне. Ручейчетата отнасяха белите листенца, събираха ги на купчинки в дъждовните вирчета...

Горчиво плачеше младата круша. Не заспа цяла нощ. Светът се свършваше!... Едно цветченце не бе останало от бялата ѝ корона. Само млади листенца се зеленееха по клоните ѝ и едри сълзи по тях светеха като мъниста.

Но на другия ден добрият стар вятър разгони облаците. От единия край на планината до другия, от Зелената планина до Синята планина се изви дъждовна дъга със седем бляскави цвята. Спусна се тя до долната земя да пие вода от реката. И никое момченце не смееше да мине под нея — да не стане момиче!

Тогава слънцето огря цялата планина, огря и младата круша. И... стана второто чудо.

Там, дето по-рано цъфтяха цветчетата, кичур до кичур, по клонките на крушката сега се гушеха между младите листа срамежливи дребни плодчета.

— Ох, какви обички ми пораснаха! — разтуптя се от радост сърцето на младата круша. — На всяко клонче по двенки, по тринки...

Те бяха повече, но крушката знаеше да брои до три. — Но това са моите мънички рожбици! — изведнъж се сети, цялата изтръпнала от щастие. — Ох, колко ми са мънички — зашепна младата майка. — Защо не ми са големки — като, като... кратунки!

Усмихна се добрият стар вятър под мустак. Имаше си нещо наум. Но нищо не каза. Раздуха и последните облаци зад Зелената планина и зад Синята планина. Само едно облаче остана, кацнало на най-хубавия връх, на Марагидик, като бял гълъб. То обещаваше мир на земята!...

Какво се случи по-нататък с младата круша и с мъничките ѝ рожбици? Това ще научите в четвъртата горска приказка, с която завършва и малката повест.

ЧЕТВЪРТА ГОРСКА ПРИКАЗКА

Когато бялото облаче от Марагидик обеща мир на земята, от коренчетата на младата круша потекоха земни сокове. Те отиваха през стъблото, през клонките, по вейките към младите листенца, към зелените обички. Идваха от влажната земя край горичката, от стопилия се сняг, от дъждовните ручей, от черния чернозем. Това беше храната на младата круша, на пресните ѝ листенца и на мъничките ѝ рожби.

Мина денят, мина нощта. Минаха два дни — неделя. И младата круша забеляза, че рожбите ѝ порастват все по-големи, все по-хубави.

— Да ми растат, да ми пораснат! — радваше се тя. — Още по-големи, още по-хубави, като птиченца. Като кадънки-белошийки, като синигерчета-жълтошийки. Още, още по-големи, като, като... кратунки!

И добрият стар вятър, бащата на стоте млади ветрове, докарваше и разпъждаше облаците. Валяха дъждове, печеше слънце — от единия край на планината до другия, над Зелената планина и над Синята планина. И над габъровата горица, покрай която растеше младата круша. Крушките едрееха с всеки ден, с всяка нощ. Лек руменец полази по бузите им...

Но тогава (кой знае откъде — от невиделица) пак дойде лошото.

Наедряха крушките, както младата майка ги искаше: като птичета, като кадънки-белошийки, като синигерчета-жълтошийки. И още по-едри — като... кратунки. Една, две, три — повече: хиляда жълти крушки с руменец по бузичките.

Сгърби се младата майка. Огънаха се клоните ѝ от рожба. Тревожно затупка сърцето ѝ, но не смееше да се оплаче. И тогава дойде лошото.

Една сутрин на ранина, когато добрият стар вятър се спусна от планината със стоте млади ветрове — тръгнаха да веселят света, — нещо изпраця. Приболя я младата майка, сякаш някой с брадва я тупна. И един големичък клон, натежал от наедрели крушки, увисна чак до оросената трева. Прасна, строши се... Само на една жилчица остана — да се крепи на нея.

Счупеният клон лежеше с вейките си на земята до габървата гора. Един стар заек с побелели вежди, заврян в тръните, уплашено подскочи, побягна като попарен с навирена сива опашчица. Спусна се към долната земя да разкаже на дивите зверове, че светът ще се свършва.

— Отидох, майчице, затриха се рожбите ми! — изпъшка изплашено младата круша. — Кръстът ми се пречупи, преви се снагата ми, без ръце останах... Сега вече светът се свършва! Нищо няма да остане от мен и от дечицата ми. Къде да ида, кого да моля за помощ?

А добрият стар вятър не искаше сякаш да чуе плача на младата круша. Весело се спущаше от високите върхове до дълбоките долове. Залюляваше гората. Пъпреше в папратите, в смриката, в малиновите храсти. Газеше из ливадите, слизаше до стопанствата, до селата с новите обори, с новите къщи. Разнасяше мирис на здравец, на бял равнец, на комунига, на зрели малини...

Стигна чак до лъките, покрай реката.

Тук децата от летния лагер играеха на прескочикобила. Пускаха параходчета във водата, правеха палати, заводи от пясък и глина.

Достигна горският мирис до нослетата на децата. Разтичаха се те. Захвърлиха параходчетата. Изоставиха палатите, заводите. Докато ги видиш, домъкнаха торбички, кошнички. И като юнашка чета полетяха към гората.

От гората идеше най-сладкият мирис — на зрели горски малини.

И тогава стана третото чудо.

Тия, които бяха дотичали първи до края на габървата горичка, видяха огънатата от плод млада круша. Клоните ѝ със зрели крушки докосваха тревицата.

— Е-хей!... Хе-ооп! — развикаха се децата по селски и по градски... — Насам-насааам!... Цяла круша — със зрели круши... Вижте как се гуши. С жълти круши като менгуши.

Старата зайка с посребрената козина, която дремеше също в трънките, уплашено подскокна. Хукна и тя през глава към долната земя — да съобщава на дивите зверове, че светът се свършва.

А докато младата круша разбере какво става, пъргавите детски ръце обраха клоните ѝ. Напълниха торбички, кошнички, джобчетата, пазвите. Много бяха крушките, сладки бяха! От всички страни се протягаха бели и мургави детски ръчици, изподраскани, изпоцапани със зелен млечок, с малинов сок. Късаха, отхапваха от узрелите плодове. И докато разбереш, отлетяха като птиче ято към ливадата покрай реката. А счупения клон отмъкнаха със себе си.

Олекнаха клоните, изправи се прегърбената млада круша — отново стройна, висока, като млада невеста. Зашумоля със зелените си листенца. А на върха ѝ остана само една жълта крушка.

Да плаче ли, да се радва ли? Обърка се сърцето на младата майка. За първи път виждаше толкова весели детски лица. Такива мургави и руси главици. С очи като звезди. С уста и бузи като малини. Гласовете им по-чисти и по-ясни от гласовете на птичките — и на синьото синигерче, и на кадънката. Не ѝ досвидя на младата круша за крушките ѝ, децата ѝ харесаха. Обикна ги повече от птичките. Въздъхна с олекнало сърце:

— Всичко е хубаво! Светът не беше се свършил!

Тогава от високата гора довтаса черното птиче с жълтеникавата човка и жълти крачета. То кацна на младата круша. Огледа се нагоре, огледа се надолу. Повъртя опашчица като метличка. Видя останалата на клончето зряла крушка и заби човчица в златния плод.

Домъчня ѝ може би на младата майка. Заболя я за последната ѝ рожба. Порони едра сълза. Сълзата капна на гърба на черното птиче. Стече се по крилцата му. То трепна, отръска се (не обичаше сълзите!) и отнесе сладката хапка покрай голямата гора, нагоре в планината.

От човчицата му пак излетя кафява семка. Търкулна се в изровена браздица от оттекло се дъждовно ручейче. Спотаи се сред меки окапали листа, влажна миризлива земя. Скрито-покрито.

Ще поникне ли от нея нова фиданка? Или ще я изпъпри в края на зимата огладнялата катеричка?

Това никой сега не може да каже.

А от гората задуха добрият стар вятър, сподирен от стоте млади ветрове. Зашушнаха, зашумоляха върхари, бурени, билки, заговориха на сто свои езика. Младите ветрове засвириха със сто медени, сребърни свирки...

* * *

Свечеряваше се, птичките се прибраха в гнездата си, двете зайчета се сгушиха в тръните. Заспа най-последно и младата круша.

И засънува тя през нощта хубави сънища. Сънуваше своите сто и една пролети, лета, есени.

Виждаше се всяка пролет накичена с кичури бели цветчета — по-едри, по-светли от звездите. Виждаше и рожбите си през лятото, пораснали като кадънки-белошийки, като синигерчета-жълтошийки. Като... кратунки. Виждаше белите и мургави детски ръчици, изподраскани, изпоцапани със зелен млечок, със сок от горски малини. Гласовете им по-ясни, почисти от песните на птичките. Сега те бяха най-хубавите ѝ приятели!...

— Светът вече никога няма да се свърши — прошепна насън младата круша. — Светът е хубав.

— Чур-цюр... чик-дипчик... сюит... Така си е, така си е — обади се от гората синигерчето, което дремеше самичко в гнезденцето си. И неговите рожби — дванадесет на брой — бяха изхвъркнали по белия свят.

А над Зелената планина и над Синята планина изгря пълният месец. И над най-хубавия връх, на Марагидик, близо до месеца кацна пак бялото облаче, като бял гълъб. То обещаваше мир на земята! Месецът го позлати — стана цялото от злато...

И тук вече свършва четвъртата горска приказка, млади читателю. Свършва и малката повест. Написах я за тебе, когато ти спеше в най-сладкия си сън — на разсъмване. Когато зорницата се спущаше с белите си лъчи над планината.

КАК НАПИСАХ „МАЛКА ПОВЕСТ ЗА ПТИЧЕТО, СЕМКАТА И МЛАДАТА КРУША“

Как се ражда на белия свят една книга? Лесно ли е да се разкаже?... Може би това идва от тополата насреца, едва-едва поръсена с пролетна зеленина. Върху ѝ кацат гълъби, полюшват се заедно с клонките от априлския вятър и ето: нещо ти хрумва. Свързва те с някакъв далечен образ, когато си бил момче:

... Ти се опитваш да замериш с опънат ластик черното птиче с жълта човчица, което се полюшва на старата круша заедно с клончето. Зажумяваш с едно око, прицелваш се. Сърцето ти тупти, дъхът ти е запрял и... внезапно отпуцаш ластика, спираш...

Черното птиче с жълтата човчица се върти, опашницата му се пери на вятъра. То прави нещо. Една семка отхвърква... Когато дигаш отново ластика — птичето е отлетяло с късче от зрялата круша в човката си.

Птичето. Априлският вятър. Крушата. Отхвърлената семка. Стига ли ти това, за да се роди „Малка повест... в четири горски приказки“?

А може би нещо друго се е събудило в сърцето ти? Гората! Чудната гора, пълна с всичко: с мирис, с птичи цвъртеж, с всякакви тайни. И в края ѝ — младо крушово дръвче. Откъде е дошло то при ясените, при леските, до стария дъб, покрай дивата, вечна гора?...

А може би това идва от друг образ — от глухарчето, което ти духваш с издути момчешки бузи. Пръсват се бели, летящи звездици, вятърът ги отнася от горската полянка в лъките край Росица, край Янтра, край Видима.

Сега мога да ти кажа, млади читателю, как съм написал „Малка повест...“. И приказката, и книгата се раждат като глухарчето, като младата круша — от семка! „Добрият стар вятър“ е разпъпрал косите ми, колкото са останали на главата ми. До ухото ми е стигнал шепотът

на „стоте млади ветрове със стоте медени, сребърни свирки“. Те са посели в сърцето ми един образ, една песен, една мисъл, едно хрумване. Като семката на младата круша, на глухарчето. Вкоренила се е в гънките на съзнанието. Извисило се е младо дръвче. Дръвчето се е раззеленило. Дало е цвят, листа. Напълнил се е един свят — светът на писателя — с какви ли не образи, мисли, вълнения. Колко му е нужно още, за да вземе перото, да напише книгата?

Но ако всичко е било другояче?...

... Може би съм седял на мекото канапе един предпролетен ден в редакцията на „Славейче“. И изведнъж разговорът за дъжда, който не вали достатъчно, за житото, за хляба — бял ли е, чер ли е — се пресича от сърдечно усмихнатия главен редактор или от заместника му, или от двамата заедно — от всички!

— Напиши ни нещо за „Славейче“.

Аз се сепвам. Дори малко съжалявам, че съм тук. Ето ти сега беля — напиши! А пише ли се в такъв ден, по-хубав от приказка!

— Какво да ви напиша?

— Всичко, каквото пожелаеш: разказ, повест, роман. Само да бъде късо: шейсет реда на пишещата машина...

— Шейсет реда? О-хо-хо! Да не съм... — Не смея да кажа какъв. Опасно е да се сравняваш с велики хора.

— Напиши ни нещо, ти знаеш какво — за българската гора, за планината, за новия живот.

Дребна пот избива по челото ми. Откажи, ако можеш! Поръчка е това, по-лоша от дрянова пръчка...

И така — заслугата да напиша „Малка повест за птичето, семката и младата круша“ е на списание „Славейче“. Написах я след полунощ, когато всички спяхте. Когато на небето догаряха едри априлски звезди. Но излезе по-дълга от шейсет реда — стана книга!

— А историята с момчето и ластика, с глухарчето? — питаш ти. — И тя ли е истина? Или е априлска лъжа?...

Ти сам ще разбереш, млади читателю, като помислиш. Особено ако живееш в планина, покрай гора... До Парка на свободата. В овощна градина. Или поне на улица от новия град, от новото село — с тополи, по които кацат гълъби. В клоните на които пъпре добрият стар вятър — бащата на стоте млади ветрове.

Издание:

Здравко Сребров

Приказки

Първо издание

Редактор: Божанка Константинова

Художник: Симеон Венев

Художествен редактор: Светлана Йосифова

Технически редактор: Петър Балавесов

Коректор: Мая Халачева

Националност българска

Дадена за набор на 25.III.1979

Подписана за печат на 10.X.1979

Излязла от печат на 30.X.1979

Формат 16/60x90.

Тираж 45 115

Печатни коли 6,25

Издателски коли 6,25

Цена: 0,36 лв.

Държавно издателство „Отечество“, София, 1979

Държавна печатница „Тодор Димитров“, София, 1979

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.